

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate, Poročnice: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiales: Novo mesto

SLOVENE

Vojno poročilo št. 502

Uspešni napadi v Vzhodni Afriki

Še ena podmornica potopljena

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Edinice Kraljevega letalstva so ponoči bombardirale pomorsko oporišče La Valletta na Malti. Sovražna letala so izvedla polet nad Napoli, kjer so zmetala nekaj bomb. Zadetih je bilo 12 poslopij, 12 oseb je bilo ubitih, 37 pa ranjenih. Zažigalne bombe so povzročile na nekaterih mestih v mestu požare, ki so bili takoj omejeni in ukinjeni.

V Severni Afriki so sovražna motorizirana sredstva napravila izpadni poskus iz trdnjave Tobruk, naše topništvo pa jih je takoj začelo obstreljevati in jih poglavo v beg. Angleška letala so metala bombe na Benghazi in povzročila nekaj škode na stanovanjskih poslopjih.

Vzhodna Afrika: Naše izvidniško ofenzivno letalo je z ognjem iz strojnic obsipalo skupino avtomobilskih vozil na področju Dabad (severovzhodni Gondar). Nekaj vozil je začelo goreti. Dasi je bilo večkrat zadeto od protiletalskega ognja, se je naše letalo vrnilo. Oddelki postojanke pri Celgi, ki so spremljali našo avtomobilsko oskrbovalno kolono, so se spopadli s sovražnimi oddelki, ki so bili poglani v beg.

Na Sredozemskem morju je bila poleg podmornice, ki je omenjena v včerajšnjem vojnem poročilu, potopljena še ena podmornica. Potopila jo je naša torpedovka pod poveljstvom korvetnega kapitana Luigija Franzonija.

Velika dela italijanskega junaštva v Vzhodni Afriki

Zagreb, 17. oktobra. AS. »Hrvaški narode objavlja poseben članek o junaštvu italijanske vojske v vzhodni Afriki. Vojskovanje v vzhodni Afriki in v Libiji je izredno velik in pomemben prispevek Italije k skupni zmagi. Na ta način drži Italija velik del angleških čet priklenjenih na bojišča v Afriki, pri tem pa se tudi v veliki meri izrabljajo angleške letalske in pomorske sile.

Kadar se omenjajo ta velika dejanja italijanske vojske, je treba opozoriti na žrtve, ki jih je Italija od leta 1935 do danes doprinesla, ko je zmagovito končala vojno v Abesiniji, ki je bilo eno največjih dejanj v kolonialni zgodovini. Italijanska vojska je nato sodelovala pri bojih v Španiji, ta vojna v Španiji pa je bila prva odkrita vojna proti sovražniku Evrope, proti boljševizmu. Italija je bila prva, ki je podprla Francovo Španijo ter jo podpirala do zmag. Ves ta čas pa je Italija materialno in moralno podpirala narode svojega cesarstva. Danes pa Italija prispeva v veliki meri, da se zatne največji sovražnik Evrope. Junaki v vzhodni Afriki se vojskujejo 4000 km proč od domovine za čast zastave in z edinim ciljem, da bi prizadejali čim večje izgube sovražniku. Njihovo junaško delo je epično in bo kot tako prešlo v zgodovino.

Budimpešta, 17. okt. AS. Italijansko letalstvo je vedno bolj nevarno angleškim ladjam na Sredozemskem morju zaradi izrednih uspehov italijanskih torpednih letal, piše list »Uj Magyar-szage«. Angleži si ne upajo več voziti svojih konvojov po Sredozemskem morju. Italijansko letalstvo skuša namreč predvsem s svojimi torpedi zadeti spremljevalne ladje in sicer bojne ladje, križarke in rušilce, da bi tako bila uničena oborožena sila Anglije.

Angleške ladje se umikajo plovbi po Sredozemskem morju Italijanska torpedna letala so angleške ladje prisilila na plovbo okoli Afrike

Tanger, 17. okt. AS: Iz Gibraltarja se je izvedelo, da so angleške postojanke v vzhodnem delu Sredozemskega morja sporočile v London, da se začena čutili pomanjkanje orožja in vojnega gradiva, ki ne prihaja več dovolj redno na ta del angleške fronte. Te postojanke ne prejemajo več dovolj hitro potrebnih pošilk, ker angleške ladje ne morejo več tvegati plovbe po Sredozemskem morju. Vojaška in mornariška poveljstva v Gibraltarju so namreč sporočila v London, da odklanjajo sleherni odgovornost za sestavo in varstvo konvojov, ki naj bi pluli skozi Sredozemsko morje. Pač pa nasvetujejo, da naj vse ladje, ki vozijo bojno gradivo v Egipt ali pa v Palestino, plovejo okoli Afrike in skozi Rdeče morje.

Tako je iz Gibraltarja odpulila okoli Afrike v Egipt velika angleška petrolejska ladja, pri tem pa jo je spremljalo nič manj kot troje ali pet rušilcev. V Gibraltarju izjavljajo, da je angleška mornarica pri zadnjem spopadu z italijanskimi torpednimi letali v Sicilskem kanalu imela preveč izgub in ponovni poskus za prehod skozi Sicilski kanal bi angleškemu brodomu prinesel še več izgub. V Gibraltarju pa tudi izjavljajo, da

Pred odločilnimi boji za Moskvo

Bitka za Odeso končana - Umik sovjetske vojske na jugovzhodu

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 17. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Pod vrhovnim poveljstvom državnega voditelja Romunije maršala Antonesca je romunska armada pod poveljstvom armadnega generala Jakobicija s podporo samo nekaterih nemških posebnih oddelkov in nemškega letalstva dne 16. oktobra zavzela mesto in pristanišče Odeso. Tako so bili končani težki boji, ki so trajali dva meseca in se je zmagovito končala bitka proti sovražniku, ki je držal globoko razčlenjene utrbe pred Odeso.

Z Odeso je sovražniku bilo odvzeto eno najvažnejših mest in največje pristanišče ob Črnem morju.

Na morju pred Odeso je nemško letalstvo napadlo prevozne ladje, ki so vozile iz mesta bežečega sovražnika. Letala so imela velike uspehe in so potopila s bombnimi zadetki v polno šest trgovskih ladij s skupno 30.000 tonami. Se osem velikih ladij je bilo hudo zadetih, sovjetski hitri čoln pa je bil uničen.

Med Azovskim morjem in Doncom zasledujejo nemške, italijanske, madžarske in slovaške čete pobitega sovražnika. Na severnem odseku vzhodne fronte so španski oddelki uspešno sodelovali pri bojih. Sicer pa se boji na vzhodu razvijajo po načrtu.

Včeraj so letala podnevi in ponoči uspešno napadla vojaško važne naprave v Moskvi. V noči na 17. oktober so letala znova bombardirala Petrograd.

Pred izlivom reke Humber in zahodno od otokov Scilly sta bili potopljeni velika trgovska ladja in še neka ladja. Na angleški jugovzhodni in zahodni obali so bojna letala z bombami napadala

sovražne pristaniške naprave. Nekateri angleški bombniki so ponoči metali bombe na zahodno Nemčijo. Eksplozivne in zažigalne bombe so povzročile v nekaterih krajih nepomembno škodo. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

Kako je padla Odesa

Bukarešta, 17. oktobra. AS. Romunska brojavna agencija objavlja podrobnosti o zasedbi Odesa in pravi, da se je glavna zadnja bitka za mesto začela s hudim topniškim ognjem, ki je trajal več dni. Po tej topniški pripravi so romunske čete prebile sovjetsko obrambno črto in prodrle v en del pristanišča v Odesi. Tedaj so sovjetske čete začele zažigati posamezne hiše v mestu in goreti so začele tudi tovarne in industrijske naprave. Nemško in romunsko topništvo pa sta neprestano obstreljevala tiste dele mesta, ki so še bili v sovjetskih rokah.

Zasedba Odesa je za romunsko vojsko najslavnejše dejanje v tej vojni. Odesa je važno vojaško ofenzivno središče. Sovjeti so Odeso silovito utrdili. S padcem Odesa je izločeno iz boja najvažnejše sovjetsko oporišče ob Črnem morju.

Poziv prebivalstvu v Moskvi

Stockholm, 17. okt. AS. Moskovski radio je danes zjutraj objavil nujen razglas prebivalstvu v prestolnici, s katerim ga je povabil, da naj se »brani v mestu do zadnjega«. Proglas dodaja: »Grozilni oblaki se bližajo Moskvi. Sovražnik je že pred vrati prestolnice in nevarnost je izredno velika. Toda Moskovčani se bodo vojskovali in nikdo se ne bo izognil svojim dolžnostim.«

General Tojo sestavlja novo japonsko vlado

Japonski listi pišejo, da pogajanja z Ameriko niso bila uspešna

Tokio, 17. okt. AS. Japonski cesar je dal mandat za sestavo nove japonske vlade generalu Hidaki Toju, ki je bil v dosedanji japonski vladi vojni minister.

Tokio, 17. okt. AS: Vsi japonski listi so danes zjutraj objavili posebne članke o odstopu vlade kneza Konoje. Vsi listi v svojih uvodnih poudarjajo, da ta odstop vlade japonske politike v njenih temeljih ne bo spremenil.

Glasilco japonskih trgovskih krogov »Sugajšogō« odločno poudarja, da se japonska politika ne bo spremenila, pri tem pa piše, da še niso dani razlogi, zakaj je vlada odstopila.

Vsi listi poudarjajo, da je bilo delo kneza Konoje zelo zaslužno, kajti Konoje je bil tisti, ki je vedel Japonsko voditi skozi velike težave, ki jih je povzročila vojna v Evropi in pa težave na Pacifiku.

List »Ničiniči« piše, da odstop japonske vlade ne sme ustvarjati vtisa, da je japonsko javno mnenje med seboj razdeljeno. Japonci so lahko različnega mnenja o vprašanjih, ki so druge vrste, nikakor pa niso razdeljeni v vprašanjih, ki se tičejo enotnosti japonskega imperija. List pravi, da ni krivda Japonske, če so pogajanja med Japonsko in Ameriko prišla na mrtvo točko, kajti ameriška vlada je bila tista, ki je nadaljevala s protijaponskimi ukrepi tedaj, ko so se razvijala pogajanja.

Zakaj je japonska vlada odstopila

Tokio, 17. okt. AS. Agencija »Domei« objavlja nekatere podrobnosti o tem, zakaj je japonska vlada odstopila. To poročilo pravi, da so nastali spori v vladi zaradi poka pogajanj med Japonsko in Ameriko. Nacionalistični krogi so izjavljali, da je prišel čas, ko bi bilo treba zavzeti odločnejše stališče proti ameriški vladi. Vojaški krogi so postali

zelo vznemirjeni zaradi tega, ker se je skušalo povečati ameriško nadzorstvo nad prometnimi zvezami, ki vodijo v Anglijo. Tako so prišle v poštev določbe pogodbe o trojni zvezi.

Bivši bojovniki so začeli kazati znake nezaupanja proti vladi zaradi pogajanj z Ameriko. Amerika je vedno manj verjela v japonske namene za ohranitev miru na Pacifiku in ameriška vlada je začela vedno bolj štiti plutokratske namene ameriških podjetij. Vsi japonski krogi se namreč zavedajo, da je treba nadaljevati s politiko zaščite koristi in ustvarjanja nove dobe prospeha v vzhodni Aziji pod japonskim vodstvom. Ti krogi tudi poudarjajo, da mora biti japonski narod pripravljen na najhujše.

Iz uradnih virov so tudi prodrle govorice, da so nastale težave v vladi zaradi tega, ker so bila prodrila na dan različna mnenja o načinu, kako naj se dosežejo cilji japonske politike. Poudarjajo, da so odstop Konojeve vlade povzročili nacionalistični krogi, ki ne razumejo, zakaj naj bi se nadaljevala pogajanja z Ameriko v okviru uspehov in namerov, ki so se očrtali v času 58 dni, ko so trajala ta pogajanja. Povsod na Japonskem prevladuje vtis, da je Japonska pred važno odločitvijo, mogoče najvažnejšo v svoji zgodovini.

Sirijo pa se govorice, da bo cesar poveril mandat za sestavo nove vlade knezu Konoju in sicer zaradi njegove velike popularnosti.

Japonska vojna mornarica je pripravljena

Včeraj je po odstopu vlade zastopnik mornariškega ministristva Hiraide izjavil, da se odnosi med Japonsko in Ameriko bodo odločilnemu preobratu, vendar pa je Japonska že končala in izpopolnila vse svoje priprave, pripravljena je na vse dogodke, japonska vojna mornarica pa je že neustrašna in hoče delati. Bodočnost japonskega cesarstva je odvisna od dejanj in japonska mornarica bo izvršila svojo nalogo.

Hiraide je tudi govoril o možnosti vojne med Japonsko in Ameriko in je izjavil, da bo japonska mornarica tedaj morala brez dvoma uničiti sovražni pomorski promet. Sovražna broda pa tudi računa na letalske polete nad japonsko ozemlje. Toda sovražna letalska oporišča so predaleč od japonskega ozemlja in ni verjetno, da bi sovražni letalski napadi rodili dobre sadove. Pri uničevanju sovražnega trgovskega prometa pa japonska vojna mornarica ne bi mogla doseči tistih uspehov kot nemška, ker je promet na Pacifiku drugačen od onega na Atlantiku.

O Japonski vojni moči ni mogoče dobiti podatkov že nekaj let sem, ker je pač Japonska zapletena v veliko vojno na Kitajskem in se zato naravno podatki o vojaških zadevah ne objavljajo, tako kot so se objavljali v prejšnjih časih.

Pač pa je dobiti več podatkov o japonski vojni mornarici, ki spada med največje in najmodernejše na svetu.

Japonska vojna mornarica razpolaga s 10 starejšimi oklepnicami, med katerimi pa so 4 bile v zadnjih letih popolnoma obnovljene zlasti glede oborožitve in je bila povečana tudi njih hitrost. Nadalje gradi Japonska 4 velike bojne ladje z okoli 40.000 tonami, za katere pa še ni znano ali so dovršene.

Poleg tega ima Japonska tudi 6 velikih letalonošilk s tonažo 7.000, odn. 10.000 in 27.000 ton.

Sovjetska vlada se seli v Kazan

Newyork, 17. okt. AS. Ameriški listi objavljajo pod ogromnimi naslovi poročila o begu sovjetske vlade iz Moskve. Dopisniki ameriških listov pravijo, da je sovjetska vlada z diplomatskim zborom zbežala v Kazan. Vse prometne zveze z Moskvo so prekinjene. Stanovanjske razmere v Kazanu pa so zelo slabe, kajti v mestu je že dolgo vse polno beguncev in dovoz prehrane je zelo težak.

Japonsko veleposlaništvo odšlo v Sverdlovsk

Tokio, 17. okt. AS: List »Yomiuri Simbun« piše, da je sovjetska vlada nasvetovala japonskemu veleposlaništvu v Moskvi, da naj se preseli v Sverdlovsk, kamor se bo preselila tudi sovjetska vlada.

Švedski poslanik zapustil Moskvo

Stockholm, 17. okt. AS: Švedska radijska postaja v Kotali objavlja, da je švedski poslanik v Moskvi obvestil sovjetsko vlado, da želi zapustiti Moskvo.

V Stockholm so tudi prispela poročila, da je sovjetska vlada sklenila preseliti se v Sverdlovsk.

Pri Tveru se začena plovba po Volgi

Berlin, 17. okt. AS: Pred nekaj dnevi je na vzhodnem bojišču padlo mesto Tver (Kalinin). To mesto se je v zadnjih letih silno razvilo in šteje sedaj 220.000 prebivalcev. Mesto je važno industrijsko središče, pri Tveru pa postane tudi Volga plovna.

Hiraide je tudi govoril o tem, kaj bi bilo, če bi Amerika hotela iz Vladivostoka napraviti oporišče za svojo mornarico proti Japonski. Rekel je, da bo Amerika najbrž zahtevala takšno plačilo, za svojo pomoč Rusiji, toda to bi imelo nedogledne posledice. Priznal je, da je Rusija v Evropi tako zaposlena, da se silno trudi, da ne bi imela nobenih težav z Japonsko. Če bi pa Amerika začela prevvažati oborožene konvoje proti Islandiji, tedaj bi Nemčija te konvoje začela napadati in to bi vsekakor vplivalo na odnose med Ameriko in Japonsko.

Posveti v Beli hiši

Washington, 17. okt. AS: Odhod Konojeve vlade na Japonskem je v Ameriki povzročil silno pozornost. Odstop se razlaga kot neuspeh razgovorov, ki naj bi dovedli do mirne rešitve ameriško-japonskega razmerja. V vladnih krogih so mnenja, da bi v bližnji ali daljši bodočnosti Japonska mogla podvzeti iniciativo proti sovjetski Rusiji. Odstop Konojeve vlade se tolmači kot popolna zmaga tiste struje, ki želi vojaškega sodelovanja z Osjo.

V poučenih krogih trdijo, da je Japonska zadnja dva meseca odločno odklanjala vabila, naj bi izstopila iz trojnega pakta. Roosevelt je odločil sejo vlade in namesto tega v Beli hiši sklical vojaške in pomorske poveljnike. Mislijo, da je ta sprememba v tesni zvezi z dogodki na Japonskem. Vojni minister Stimson je izjavil, da bodo letošnji jesenski manevri v Karolini. Uradno so tudi naznanili, da je Amerika odstopila Angliji dve podmornici. Pravijo, da sta to dve podmornici, ki sta bili že dokaj stari.

Listi komentirajo pisanje nekega londonskega lista, ki je pisal, naj Amerikanci opuste misel, da bo mogoče vojsko dobiti, ne da bi tudi Amerikanci žrtvovali svoj krvni delež. Ameriški tisk odgovarja, da so tudi Angleži do sedaj še malo krvi potočili, medtem ko je na zapadu obilno tekla francoska, belgijska in holandska kri so se Angleži pri Dunkerque umakniti. Tudi Grčija in Jugoslavija sta bili prepuščeni svoji usodi.

V jeklenih tvornicah, ki delajo za vojsko, je zopet izbruhnul štrajk, ki je že četrti v štirih mesecih.

Gospodarske odredbe na Japonskem

Bern, 17. okt. AS. Izredno napet političen položaj je Japonski nasvetoval tudi važne gospodarske odredbe. Ena najvažnejših je popolno državno nadzorstvo nad vso vojno industrijo. Tej odredbi se pridružilo sedaj še nadzorstvo nad proizvodnjo železa, premoga, cementa, nad vsemi ladjedelnicami in nad težko industrijo. Tako ima država vse v rokah in more vse voditi po enotnem načrtu.

Japonska vojna moč

Številne so japonske križarke, ki se odlikujejo po izredno veliki hitrosti. Skupno razpolaga Japonska z najmanj 44 križarkami od 5.000 do 10.000 ton, ki so zelo dobro oborožene in katerih največji del ima hitrost nad 33 morskih milj na uro (morska milja je 1.852 m).

Še številnejše pa so torpedovke in torpedni rušilci. Rušilcev in torpedovk ima Japonska okoli 140 in se naravno grade še številni novi. Okoli 90 je najmodernejših rušilcev, ki dosegajo hitrost nad 35 milj, nadalje je še okoli 30 zelo modernih rušilcev, ostalo pa odpade na torpedovke.

Podmornice ima Japonska okoli 70, od katerih je največji del modernega datuma in najboljše oborožen ter opremljen z znanimi tehničnimi vrlinami. Japonsko vojno brodevoje ima že skoraj 1 milijon ton in je na tretjem mestu med svetovnimi mornaricami, takoj za Anglijo in Ameriko.

Uradni razglasi

Predpisi o klanju prašičev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi čl. 3. kr. ukaza z dne 8. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za umestno, da se uredita oddaja in klanje prašičev za preskrbo in razdeljevanje svinjskega mesa in svinjske masti,

odreja:

Čl. 1. Kdor ima po kakršnem koli naslovu in v kakršni koli namen žive prašiče, jih mora do vstetega dne 31. oktobra 1941-XIX prijaviti preko občine Prehranjevalnemu zavodu Ljubljanske pokrajine na posebnih obrazcih, ki se dobijo pri občinskih uradih.

Prijaviti se morajo prašiči po stanju o polnosti dne 26. oktobra 1941-XIX.

Vse prodaje, oddaje, nakupi, skotitve in pogini prašičev po dnevu 25. oktobra 1941-XIX se morajo v petih dneh prijaviti preko občine Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu.

Čl. 2. Od dne uveljavitve te naredbe dalje so vsi za zakol namenjeni prašiči pod zaporo na razpolago Prehranjevalnemu zavodu Ljubljanske pokrajine, ki predpiše njih oddajo na posebnih dognih. Noben prašič se ne sme zaklati brez posebnega na dognu izdanega potrdila, ki se mora pokazati klavniškemu ravnatelju ali pooblaščenemu pregledniku mesa.

Kolkovano in po klavniškem ravnatelju ali pooblaščenemu pregledniku mesa vidirano potrdilo se mora v 24 urah po zakolu poslati Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu.

Izjemoma sme Prehranjevalni zavod izdati dovolilnico za zakol.

Čl. 3. Rejci smejo za redno družinsko porabo zaklati vsako leto po enega prašiča na 5 članov družine, 2 prašiča na družino do 10 članov, 3 prašiče na višje število družinskih članov.

Da dobijo dovolitev za tak zakol, morajo rejci vložiti posebno prošnjo, iz katere mora biti razvidno število družinskih članov in da je res rejec.

Prošnjo je treba poslati preko občinskega urada, ki je dolžan nadzorovati pravilnost podatkov v njej. Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu, ta pa izda za vsakega prašiča, katerega zakol se dovoljuje, posebno dovolilnico.

Zakol za družinske potrebe se bo dovoljeval pravi rejcem, to je tistim, ki v razdobju najmanj treh mesecev neposredno skrbijo za reja prašičev, kupljenih z živo težo do 70 kg.

Članom družin, za katere se je dovolil zakol za hišno porabo se ne bodo izdajale živilske nakaznice za nabavo maslobo.

Bolnišnice, sanatoriji, zavetišča, dobrotelne ustanove, verske združbe, konvikti, kmetijske šole itd., ki sami redijo prašiče, morajo prijaviti Prehranjevalnemu zavodu svoje potrebe svinjskega mesa in masti in se oprostijo oddaje za toliko prašičev, kolikor jim jih prizna omenjeni zavod za potrebne po številu oseb, živečih v skupnosti.

Čl. 4. Rejci morajo Prehranjevalnemu zavodu vsakokrat posebej prijaviti število in živo težo prašičev, godnih za zakol, ki jih morajo izročiti na dognih, pri čemer natančneje navedejo njim samim najugodnejši dan za izročitev.

Oddajno prijavo mora poslati imetnik Prehranjevalnemu zavodu preko občine vsaj 15 dni poprej.

Čl. 5. Prehranjevalni zavod določa kraje in dneve za dogni ter pošlje oddajne naloge rejcem, ki so se prijavili za oddajo.

Na dognih oddane živali se izročijo pokrajinski zvezi mesarskih društev, ki mora poskrbeti za takojšnje plačilo živali po razredbi iz člena 7. te naredbe.

Čl. 6. Prehranjevalni zavod poskrbi, da bodo v kraju dogona ob določeni uri:

a) njegov odposlanec za prevzemanje priganne živine; b) ocenjevalna komisija, sestavljena iz enega predstavnika PZ kot predsednika, enega predstavnika kmetovalcev in enega predstavnika mesarjev.

Komisiji se dodeli tajnik. Na dognu predseduje tajnik Zavoda.

Čl. 7. Namen komisije je:

a) od Zavodovega odposlanca prevzeti priganne živine; b) označevanje živali; c) prisoditi vsaki živali vrsto in kakovost po posebnih lestvicah; d) stehitati živali in določiti ustrezno taro; e) določiti ceno, za stot in celotno, na podlagi priloženega cenika.

Ocenitev komisije je dokončna.

Za vsako kupljeno svinjo izda komisija potrdilo v treh primerkih; en primerki se izroči prodajalcu, dva pa pokr. zvezi mesarskih društev.

Ko se končajo vsi opravki, poskrbi predsednik, da sestavi komisija zapisnik, ki mora vsebovati spisek kupljenih prašičev z natančno označbo izkazane žive teže, vrste in kakovosti, kakor tudi splošne podatke prodajalčeve in plačano ceno.

Ta zapisnik morajo podpisati vsi člani komisije kakor tudi prodajalec in predstavnik Zveze mesarjev, skladno s popisom posameznih živali.

Čl. 8. Na dognu prevzete svinje se morajo zaklati in jim maslobo odvzeti, za kar skrbi pokrajinska Zveza mesarjev pod nadzorstvom PZ, in to v klavnicah, ki jih določi Zavod. Vse maslobo, pridobljene pri teh zakolih, so pod zaporo na razpolago PZ, ki določi, kako naj se hranijo in uredi razdeljevanje. Pokrajinska Zveza mesarjev mora voditi za zbrane maslobo prejemni in oddajni vpisnik, ki ga je predhodno potrdil PZ in čigar občasni izpisek se mora pošiljati temu zavodu.

Prav tako uredi PZ mesarjem nakazovanje svinj, ki so jim bile odvzete maslobo, in sme določiti, za katere namene naj se uporabi svinjsko meso, kakor tudi urediti razdeljevanje izdelkov iz njega.

Čl. 9. Za živali, zaklane v sili, izda Zavod rejcu posebno dovolilnico, če predloži veterinarsko potrdilo in plača za prašiča stalno pristojbino 50 lir po členu 11. te naredbe.

Čl. 10. Maslobo, ki se pridobije od svinj, zaklanih na podlagi dovolilnice ali v sili, se morajo pod nadzorstvom klavničnega veterinarja ali pooblaščenega preglednika mesa oddati pristojnemu občinskemu preskrbovalnemu uradu, ki mora sporočiti PZ količine teh maslob.

Čl. 11. Za pokritje stroškov oskrbovanja s svinjski mmeso min svinjskimi maslobami bo PZ zaračunaval vrh cene, ki jo plača na dognih pokrajinska zveza mesarjev in na njen račun pribitek 4%.

Za vsako na podlagi dovolilnice zaklano svinjo se mora plačati pokrajinskemu PZ ob prevzemu dovolilnice stalna pristojbina 50 lir.

Za to poslovanje mora voditi PZ posebne računske knjige in se morebitni aktivni presežki namenijo za pospeševanje živinoreje.

Čl. 12. Kršitve predpisov te naredbe in predpisov, ki jih v izvajanju njemu poverjene pristojnosti izda PZ za Ljubljansko pokrajino, se kaznujejo v denarju od 500 do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporo do treh mesecev.

Čl. 13. Razveljavljajo se vse odredbe, ki nasprotujejo ali so nezdružljive z določbami te naredbe.

redbe, ki stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 14. oktobra 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Genik za klavne prašiče

Cena za kg žive teže na podlagi 130 kg.

Prašiči:

I. vrsta: godni, polnomastni, dopitani 10.50 lire (0.015 lire več za vsak kg žive teže več in 0.01 manj za vsak kg žive teže manj glede na temeljno živo težo 130 kg).

II. vrsta: polmastni ne godni ne dopitani 10.20 lire (0.015 lire več za vsak kg žive teže več in 0.01 lire manj za vsak kg žive teže manj).

III. vrsta: mršavi ali s hibami 9.70 lire (0.015 lire več za vsak kg žive teže več in 0.01 lire manj za vsak kg žive teže manj).

Svinje:

I. vrsta: polnomastne, godne in dopitane 9.80 lire (0.015 lire več za vsak kg žive teže več, in to do največ 220 kg in 0.01 lire manj za vsak kg žive teže manj).

II. vrsta: polnomastne, ne dopitane 9.000 lir (0.005 lire več za vsak kg žive teže več, in to do največ 220 kg in 0.01 lire manj za vsak kg žive teže manj).

III. vrsta: mršave 8.30 lire (0.005 lire več za vsak kg žive teže več, in to do največ 220 kg in 0.01 lire manj za vsak kg žive teže manj).

Merjasci:

I. vrsta: skopljene, polnomastni 8.60 lire (0.005 lire več za vsak kg žive teže več, in to do največ 220 kg in 0.01 lire manj za vsak kg žive teže manj).

II. vrsta: skopljene, polmastni 7.80 lire (0.005 lire več za vsak kg žive teže več, in to do največ 220 kg in 0.01 lire manj za vsak kg žive teže manj).

III. vrsta: skopljene, mršavi 6.10 lire (0.005 lire več za vsak kg žive teže več, in to do največ 220 kg in 0.01 lire manj za vsak kg žive teže manj).

IV. vrsta: neskopljene ali skopljene pred manj ko tremi meseci 5.50 lire (0.005 lire več za vsak kg žive teže več, in to do največ 220 kg in 0.01 lire manj za vsak kg žive teže manj).

Taro določa ocenjevalna komisija.

Filov v Budimpešti

Budapest, 17. oktobra. AS. Podpisan je bil kulturni dogovor med Sofijo in Madžarsko. Pozneje je bila na univerzi velika slovesnost, ko je Filov postal častni doktor budimpeštanske univerze. Filov je bil nato pri kosilu gost regenta Horthyja. Košila se je udeležilo mnogo najvišjih osebnosti iz madžarskega političnega življenja. Na večernem banketu je Filov imel govor, v katerem je poudarjal prijateljske odnose med madžarskim in bolgarskim narodom. Sedaj se madžarska vojska bori ob strani bolgarskih zaveznikov za doseg večje pravčnosti na svetu. Nato se je obrnil do zastopnikov časopisja in jih naprosil, naj madžarskemu narodu tolmačijo bolgarsko zahvalo za prisrčen sprejem v Budapešti.

Gostovanje baleta rimske Opere v Berlinu

Berlin, 17. okt. AS: Snoči je bila v berlinski Operti prva predstava baleta Opere iz Rima. Slavnostnega večera se je udeležilo najbolj izbrano občinstvo in sicer med njimi italijanski veleposlanik Alfieri s soprog, državni podtajnik v ministrstvu za propagando Guterer, knez Azadiaz in še druge odlične osebnosti iz berlinskega političnega in kulturnega življenja. Predstava je imela zelo velik uspeh. Balet rimske Opere je izvajal: Beethovnovog »Prometeja«, »Petruška« od Stravinskega, »Salomoe« od Straussa, »Polovsko ples« od Borodina.

Transevropska cesta od Ostendeja do Carigrada

Berlin, 17. okt. AS: Kljub vojski se nadaljujejo dela za veliko čezevropsko avtomobilsko cesto, ki je v načrtu že nekaj let in ki bo vodila od Ostendeja čez Bruselj, Kolín, Dunaj, Budimpešto, Beograd, Sofijo do Carigrada. Nemški odsek, ki je dolg 1100 kilometrov bo mogoče prevoziti v enem dnevu. Čez Madžarsko bo cesta dolga 831 km in je v zadnjem času nastala varianta, ki omogoča odcep v Budimpešti na Bukarešto in Konstantco. Mestni regulacijski načrt v Sofiji predvideva tudi to široko avtomobilsko cesto, pa tudi Turčija že gradi podaljšek na svojem ozemlju.

Nova letalska zveza med Lizbono in Newyorkom

Lizbona, 17. okt. AS. Ravnatelj severnoameriške letalske družbe »Export Air Lines« se mu di v Lizboni, kjer se pogaja za novo letalsko zvezo med Lizbono in Newyorkom. Na progi bodo obratovala osebna in tovorna letala, ki bodo brez pristanka letela čez Atlantik.

Vlak iztril v Leskovcu

Sofija, 17. okt. AS. Na progi Skoplje-Sofija je iztril vlak med postajama Leskovce-Niš. Deset oseb je mrtvih, 40 pa ranjenih. Preiskava je ugotovila, da je nesrečo zakrivila sabotaža, ki so jo izvršili srbski »četniki«.

Novo notranje posojilo na Švedskem

Stockholm, 17. oktobra. AS. Iz dobro poučene vira se je izvedelo, da so sklenili na Švedskem razpisati novo notranje posojilo. Doprinos tega posojila bodo porabili za to, da bodo povečali obrambna sredstva.

Švedska bo imela dovolj premoga

Stockholm, 17. oktobra. AS. Pri Skaniji so odkrili novo velika ležišča premoga in računajo, da bodo v teh rudnikih lahko izkopali 6—12 milijonov ton premoga na leto.

Stavka v ameriški tovarni orožja

Velika ameriška tovarna orožja pri New Yorku, ki ima ogromna naročila, je v dobrih štiri mesecih morala že četrtič zapreti svoje obrate, ker so delavci stopili v stavko. Delavci zahtevajo višjo mezo. Stavka 8000 delavcev.

Cene za fižol letine 1941

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 11. septembra 1941-XIX št. 99, glede na uredbo o cenah z dne 12. marca 1941 M. s. št. 358, na podlagi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno, da se določijo nakupne in prodajne cene za fižol letine 1941.

odreja:

Čl. 1. Nakupna cena za fižol pri pridelovalcu franko odhodna postaja je naslednja: za fižol nizke vrste kg L. 3.50 za fižol visoke vrste (preklar) la 4.—

Prodajna cena za trgovca na debelo franko skladišče je naslednja: za fižol nizke vrste kg L. 4.05 za fižol visoke vrste (preklar) la 4.55

Prodajna cena na drobno v Ljubljani, vstevši užutino, je naslednja: za fižol nizke vrste kg L. 4.60 za fižol visoke vrste (preklar) la 5.20

Čl. 2. Cene iz čl. 1. veljajo za suho, zdravo in tržno blago brez primesi.

Čl. 3. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941. M. b. št. 358.

Čl. 4. Ta naredba stopi v veljavo 10. oktobra 1941-XIX.

Ljubljana, dne 10. oktobra 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Določitev časa za zatemnitev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. junija 1941-XIX št. 42 in z dne 23. septembra 1941-XIX št. 109 in smatrajoč za potrebno, da se določi nov čas za zatemnitev,

odreja:

Čl. 1. Do nove odredbe se morajo upoštevati predpisi o zatemnitvi ob 19.30 do 6.30 ure. Čl. 2. Drugi predpisi, ki jih obsega naredba z dne 6. junija 1941-XIX št. 42, ostanejo nespremenjeni.

Čl. 3. Ta naredba stopi v veljavo 15. oktobra 1941-XIX.

Ljubljana, dne 14. oktobra 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Eksplzija v ameriški tovarni orožja

Newyork, 17. okt. AS. Tovarna, ki je last ameriškega magnezijekega trusta, je zletela v zrak. Tovarna je izdelovala eksplozivne sredstva za ameriško vojsko. Preiskava je v teku.

Papirna industrija na Madžarskem

Budimpešta, 17. okt. AS. Predvojna Madžarska je imela obširno industrijo za papir in celulozo. Toda 95% te industrije je po svetovni vojski prišlo v druge pokrajine, ki so po trianonskem miru bile od Madžarske ločene. Zato je v prvih letih po vojski Madžarska morala tovrsten material skoraj vse uvažati. Polagoma pa se je vendarle razvila tudi domača papirna industrija. Dandanes pa domača proizvodnja ne izjemno prekaša predvojno. Sedaj, ko je Madžarska zasedla zopet mnogo krajin, ki jih je izgubila v trianonskem miru, tudi ni več v zadregi za surovine. Danes si moderna industrija pomaga ne samo z lesom pri izdelavi papirja, ampak tudi s slamo in podobnim. Od kemične strani ni ovir, ker tkivo vseh rastlin vsebuje celulozo, ki je primerna za izdelavo papirja.

Gospodarstvo

Pojasnilo glede prodaje oblačilnih predmetov

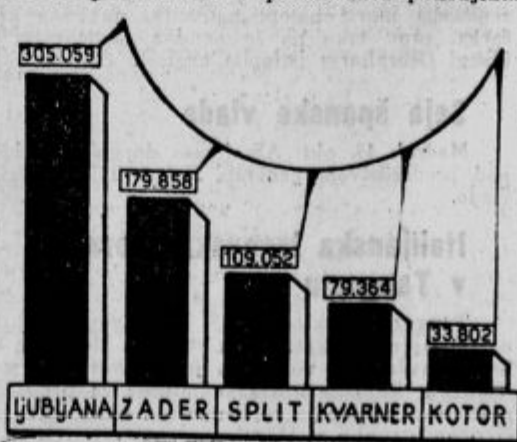
Tiskovni urad Visokega komisariata je poslal naslednje obvestilo: Ker sta dve odredbi Visokega komisariata z dne 7. oktobra 1941-XIX in z dne 9. oktobra 1941-XIX, ki sta bili obe objavljene v »Službenem listu« Ljubljanske pokrajine z dne 1. oktobra 1941-XIX, št. 82, dali povod za napačno tolmačenje, zaradi česar so nekateri obrati prekršili določbe o zapori prodaje tekstilne manufakture, drugih predmetov tekstilne stroke, drugih oblačilnih predmetov in obutve na splošno, se pojasnjuje in določa, da ostane absolutno prepovedana vsaka prodaja ali odstop občinstvu navedenih predmetov, dokler ne bo razdeljena primerna osebna oblačilna nakaznica.

Za trgovanje z onimi predmeti, katerih prodaja je dovoljena, mora vsak trgovec zahtevati od kupca predložitve ene spoznavalne izkaznice, ki je določena v odredbi z dne 9. oktobra 1941-XIX, št. 123.

Prebivalstvo novih italijanskih pokrajin

»Agenzia d'Italia e dell'Impero« v Rimu objavlja zanimive podatke o prebivalstvu novih italijanskih pokrajin. Skupno število prebivalstva novih pokrajin je cenjeno na osnovi podatkov ljudskega štetja z dne 31. marca 1941 in znaša 707.153. Od tega skupnega števila tvorijo katoličani 89.7%, pravoslavni in drugih pa je 10.3%.

Po pokrajinah se razdeli prebivalstvo naslednje: Ljubljana 305.059, Zader 179.858, Split 109.052, Kvarner (Reka) 79.364 in Kotor 33.802. V ostalem pa naslednji grafikon najlepše kaže število prebivalstva v posameznih pokrajinah.

Ekscelenca Grazioli v Zagrebu

Zagreb, 17. okt. AS. Sem je dopotoval Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino Eksc. Grazioli, ki bo kot poglavar gost ostal dva dni v Zagrebu. Na meji so ga pričakovali visoki uradniki zunanjega in notranjega ministrstva ter veliki župan dr. Lamerič. V Zagrebu so ga pozdravili zastopniki italijanskih in hrvaških oblasti, med njimi namestnik zunanjega ministra, mestni župan, poglavar pribočnik, podnačelnik zastopstva fašistovske stranke v Zagrebu, konzul Bergamaschi in številna množica, ki je navdušeno pozdravljala. Pred hotelom, kjer se je ustavil Eksc. Grazioli, je bila postavljena častna četa, katero je pregledal. Popoldne se je poklonil na grobu »Očeta domovine« Starčevića. Zvečer se je udeležil intimnega sprejema, ki mu ga je priredil poglavar.

Hrvatska vlada prevzela upravo nad vzhodnim Sremom

Zagreb, 17. okt. AS: Včeraj je bila izredna seja hrvatske vlade pod predsedstvom dr. Pavelića. Na seji je bilo sklenjeno izreči nemški vladi zahvalo hrvatskega ljudstva in hrvatske države, ker je bilo hrvatski upravi prepuščeno v oskrbo in vlado ozemlje vzhodnega Srema, to je ozemlje proti Zemunu. Hrvatska vlada je na svoji seji sklenila, da se naj redno maršal Kvaternik, zunanji minister Lorković in prosvetni minister Budak k nemškemu poslaniku v Zagreb zahvaliti za ta nemški ukrep.

Gospodarska pogajanja med Hrvatsko in Finsko

Zagreb, 17. okt. AS: Finski poslanik pri hrvatski vladi se danes vrne iz Budimpešte v Zagreb, kjer bo podpisana trgovinska pogodba med Hrvatsko in Finsko.

Dr. Maček pod policijskim nadzorstvom

Zagreb, 17. oktobra. AS. Uradno poročajo: Ker so nekatere osebnosti vzdrževale zveze s sovražnikom v tujini, je bil dr. Vladimir Maček postavljen pod policijsko nadzorstvo in mu je bilo določeno začasno bivališče v nekem kraju.

Zagreb, 17. oktobra. AS. V ministrstvu za trgovino in industrijo je bila večja sprememba. Namesto dosedanjega ministra Marjana Šimiča je bil imenovan za ministra za trgovino in industrijo dr. Dragutin Toth, bivši ravnatelj Prikazda v Belgradu ter sedanji hrvatski poslanik na Slovaškem.

Obsojeni komunisti na Švedskem

Stockholm, 17. okt. AS. Sodišče v Göteborgu je obsodilo nekaj komunistov na skupno 32 let ječe zaradi vohunstva po radijskih postajah.

O čem razpravljajo v angleškem parlamentu

Rim, 17. oktobra. AS. Na seji angleške spodnje zbornice so te dni razpravljali o važnem vprašanju, ali naj angleški državni uradniki med uradnimi urami v pisarnah kade pipo ali ne.

Novica o tej važni razpravi v angleški spodnji zbornici je zelo razburila angleško javno mnenje in vest »News Chronicle« piše, da je naravnost smešno, da angleški poslanci govorijo o pipah tedaj, ko je nemška vojska pred Moskvjo.

Ducejevi ukrepi za slovenske akademike

O priliki svojega zadnjega razgovora z Ducejem, je Ekske. Grazioli razložil skromne razmere slovenskih študentov, ki vsekakor želijo nadaljevati svoje študije v Italiji, povedal tudi, da mnogi izmed njih nimajo zadostnih sredstev za nadaljevanje svojih študijev. Duce je zato opustil vseh taks medicince, ki želijo nadaljevati svoje študije na univerzah v Kraljevini, ker ljubljanska univerza nima popolne medicinske fakultete.

Razen tega pa je s svojo dobrohotnostjo dal na razpolago naši pokrajini 100 študijskih štipendij po 4000 lir za dijake, ki bi se vpisali na univerze v Kraljevini. Za te štipendije je določen sledeči razpis:

Razpis 100 študijskih podpor po 4000 lir letno za slov. akademike za študijsko leto 1941-42-XX

Razpisanih je 100 študijskih podpor po 4000 Lir letno za slovenske akademike, pristojne v novo Ljubljansko pokrajino, arisjake pokoljenja, ki se bodo vpisali v študijskem letu 1941-42 na kr. univerze Kraljevine.

Študijske podpore se bodo podeljevale predvsem slušateljem z nepopolne medicinske fakultete ljubljanske univerze. Po podelitvi študijskih podpor tem slušateljem se bodo za preostale podpore upoštevali slušatelji z belgrajskih in zagrebških univerz in sicer taki, ki so bili vpisani na fakultetah in so posekali tečaje, katerih ljubljanska univerza nima. V kolikor bodo podpore tudi po tej drugi razdelitvi še na razpolago, jih prejmejo slušatelji kakršne koli fakultete, ki bi nadaljevali ali začeli svoje študije na eni izmed italijanskih univerz. Za podelitev teh podpor bodo odločilni prošilkevi dosežani študijski uspehi in gnotni položaj, kakor tudi gmojne razmere njegove družine.

Reflektanti, ki se nameravajo udeležiti razpisa, morajo predložiti Visokemu Komisariatu (Urad za univerzitetne zadeve — Kongresni trg 11) do 5. novembra 1941-XX (ob 12. uri) svoje nekolonkavne prošnje, naslovljene na Visokega Komisarja, opremljene z naslednjimi nekolonkavnimi listinami:

a) spričevalo o izpitih, opravljenih v prejšnjih študijskih letih. Kdor se vpisuje prvič na univerzo, predloži zrelotno izpričevalo;

b) potrdilo pristojnega občinskega urada; da je

prošilec Slovenec in da je pristojen v eno izmed občin Ljubljanske pokrajine;

c) izkaz o gnotnem položaju prošilca in vseh rodbinskih članov z navedbo predpisanih davščin. (Imovinski izkaz, potrjen od občine, sodišča in davčne uprave.)

Predložiti naj se tudi vse druge listine, ki osvetlujejo prošilcev primer.

V prošnji mora prošilec pod svojo odgovornostjo navesti, da ni židovskega porekla in označiti naslov svoje družine, kakor tudi fakulteto in univerzo Kraljevine, na kateri namerava študirati.

Prošnje, ki bodo vložene po določenem roku ali ki ne bodo opremljene s predpisanimi prilagami, se ne bodo vzele v pretres. Listine, izdane v slovenskem jeziku, morajo biti prevedene v italijan-

ščino, prepisi in prevodi morajo biti overovljeni od Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino (Urad za overovljenje listin).

Študijske podpore se bodo izplačevale v dveh enakih obrokih. Prvi obrok prejme slušatelj takoj po pravilno izvršenem vpisu na izbrano univerzo Kraljevine, drugega pa v teku meseca februarja, pri čemer mora kandidat dokazati z nekolonkavno listino, da se je pravilno vpisal na fakulteto in da je redno obiskoval predavanja.

Študijska podpora bo odvzeta onim, ki ne bi marljivo obiskovali predavanj, ki bi bili disciplinsko kaznovani ali ki bi kakor koli opustili svoje študije.

Ljubljana, 5. oktobra 1941-XIX.

Visoki Komisar:
EMILIO GRAZIOLI

Ukrenjeno je, da bodo slovenski slušatelji z nepopolne medicinske fakultete ljubljanske univerze, ki bi se zaradi dovršitve svojih študij vpisali na druge univerze Kraljevine, oproščeni plačevanja šolskih taks in drugih šolskih dajatev.

Teki, skoki, meti na Stadionu

Danes ob pol štirih bo zanimiva prireditev naših visokošolcev

Kako mlad je naš univerzitetni šport, vidimo po tem, da so imeli angleški visokošolci znamenite športne prireditve že pred več kot sto leti. Prvo veslaško tekmo med univerzama Oxford in Cambridge so priredili leta 1829, prvi lahkoatletski derby med predstavniki istih univerz pa leta 1864. Slušatelji ljubljanske univerze se udeležujejo zlasti v lahki atletiki, smučanju in plavanju. Nimajo še športne tradicije, so pa na dobi poti, da jo ustvarijo. V soboto popoldne ob pol 4 bodo priredili letošnje akademsko prvenstvo v zanimivih disciplinah lahke atletike. Pravico tekmovalja imajo vsi slušatelji, ki so vpisani v zimski semester na slovenski univerzi. Prireditve bo organiziral ASK po pravilih SLZ.

Ze lanske troboj med obema univerzitetnima kluboma JASOM in ASKOM je dal nekaj dobrih rezultatov in vrsto zanimivih borb. Po uspešnih zadnjega troboja, na katerem je sodelovalo tudi veliko število akademikov, sodimo, da bodo letos precej težje borbe. Vsakdo, ki si bo hotel priboriti naslov »slovenskega akademskega prvaka za leto 1941«, se bo moral boriti proti lepemu številu sebi enakih atletov. Priprani smo, da bo naša javnost — zlasti inteligenca — pokazala zanimanje za športno udejstvovanje visokošolcev in da

bo v velikem številu obiskala revijo naše visokošolske lahke atletike.

Dodajamo, da bosta ob tej priliki nastopila tudi naša dva najboljša atleta Košir in Stepišnik. Rekord Košir bo tekmoval v tekih kot slušatelj tehnične fakultete, inž. Stepišnik pa bo nastopil izven konkurence v metu kladiava.

Dvojni spored na igrišču Ljubljane

Četvorica najboljših se je sporazumela za nedeljo za skupen spored na igrišču SK Ljubljane. Ta sporazum je vsekakor hvalevreden, ker bo našel zadovoljstvo med obiskovalci in bo tudi finančni uspeh večji. Po nedeljskih obračunih se je dalo sklepati, da je bil finančni uspeh vseh treh tekem, ki so se vršile na treh igriščih, komaj polovičen od onega prejšnje nedelje, ko je bil program skupen. Malo več solidarnosti med klubi in upravami, pa bodo tudi obiski narasli. V nedeljo bodo videli v prvi tekmi, ki prične ob 14.30, derby med Jadranom in Marsom, v drugi pa Ljubljano in Svobodo.

Razen tega bo v nedeljo še ena prvenstvena tekma, namreč med Grafiko in Hermesom Novo-moški Elan to nedeljo ne bo nastopil.

Nogometni spored III. razreda

V nedeljo se bosta srečala na igrišču SK Mladice stara rivala Slavija in Moste. Začetek ob 10 dopoldne. V II. razredu se bosta borila za točke tudi enajstorci Most in Korotana.

Šport in znanost

Kdo in kako bo postavil nov svetovni rekord v teku na 100 m

Predpostavljati moramo, da je mogoče izboljšati sedanji svetovni rekord v teku na 100 m. Kdo bo tisti, ki bo tekel hitreje kot 10,2 sek., je nemogoče napovedati, pač pa se da znanstveno ugotoviti katere posebne lastnosti bo moral imeti bodoči rekordar najpopulnejše panoge lahke atletike.

Ameriški znanstveniki sodijo, da se bo našel še hitrejši človek od brzega Jesseja Owensa, ki je l. 1936. postavil svetovni rekord na 100 m v času 10,2 sek. Sodijo pa, da je največja hitrost, katere je zmožen najnadarnejši in najizurjenjši atlet na svetu vendarle za malenkost večja in da se bo bodoči svetovni rekord za vedno postavil pri 10,06 sek. na 100 m. Maksimalna hitrost, katere bo zmožen najhitrejši človek vseh časov, bo torej 9,434 m v sekundi to je 566,04 m v minuti ali 33,924 km na uro. Razume se, da je možno zdržati to hitrost samo na 100 m.

Tako sodijo znanstveniki. Zanimivo pa bo zvedeti, kaj misli o tem najboljši poznavalec ameriških tekačev učeni trener Larry Snyder. V mednarodnem Olimpijskem vestniku je objavil obširno študijo o možnostih in pogojih novega rekorda na 100 m. Po Snyderjevih izjavah bo moral razpolagati bodoči svetovni rekordar s sledečimi lastnostmi in sposobnostmi:

1. Enaka ali še boljše odzivna sposobnost od one, katero sta pokazala Metcalf in Yoshioka.
2. Sposobnost, da preide v najhitrejši tek takoj hitro kot Owens in Yoshioka (pravilna tehnika starta).
3. Telesno stanje ali forma: tako se bo moral izuriti, da bo duševno in telesno sposoben preteči vso razdaljo v popolnem sprinterskem stilu. To sposobnost so pokazali Owens, Metcalf, Tolan, Simpson in Wycoff.
4. Glede telesne višine in teže ni nobenih izrazitih pogojev. Imeti pa mora visoko napetost živčnega sistema, odlično razvite tekalne mišice, dihalo, krvni obtok, žleze in prebavo. Vse telo mora biti tako pogreto, da bo vršil svoj popravek

Iz Tržaške pokrajine

Godba železniške milice, ki je nastopila v Ljubljani ob otvoritvi velesojke, je priredila v nedeljo dopoldne ljudski koncert na Piazza Unita. Nastopila je s istim programom kakor v Ljubljani ter je žela za svoja izvajanja zaslužno odobravanje.

Tretja operna premiera v gledališču Verdi je bila v soboto, 11. t. m. zvečer. Opera je uprizorila delo Umberto Giordana »Fedora« Maestra Giuseppe Podesta je imel v svojih izkušenih rokah vodstvo te krasne opere, v kateri je briljirala v naslovni vlogi Fedore slovita protagonistinja Gianna Pederzini. V glavni moški vlogi je nastopil tenorist Pavel Civil, star, drag znanec tržaške operne publike, v ostalih vlogah pa Dora De Stefani, Spartak Marchi, Romeo Morisani, Oktavij Serpo, Josip Menni in Vladimir Lozzi. — V četrtek, 9. oktobra je bila zadnja ponovitev Verdijevega »Othella«. Gledališče je bilo zopet nabit polno ter je občinstvo vse pevice, zlasti še nositelja glavne vloge tenorista Avrelia Pertileja navdušeno aklamiralo. V nedeljo zvečer je bila zadnja ponovitev Mascagnijeve opere »Il piccolo Marat«. Tudi ta zadnja predstava je bila razprodana. V pripravi je zadnja novost letošnje jensejske operne sezone »Il campiello« E. Wolf-Ferrarija.

Težka nesreča plezala. V dolini Rosandre imajo tržaški planinci svojo plezalno šolo. Strme pečine, ki se dvigajo več sto metrov navpično iz doline so kakor nalašč za takšne namene. V nedeljo se je pripetila v plezalni šoli huda nesreča.

Temelj človeške družbe

Francoska revolucija je vrgla besedo o svobodi, enakosti in bratstvu. Zelo lepe besede so to. Toda človek je napravil s temi, samo po sebi dobrimi mislimi nekako tako kot krava z mlado deteljo. Malo banalna je primera, toda še bolj banalni so tisti ljudje, kateri so božji osnovi človeške družine vzeli vse, kar je v njej lepega in vzvišenega in so napravili iz družine — smetišče.

Svoboda, enakost in bratstvo, kako lepe besede so, če jih ljudje prav razumejo. Kadar pa svoboda preide v razbrzdanost, tedaj je gorje družini... Mož in žena se ne ljubita več... In otroci? Kdo naj zanje skrbi?

Lepa stvar je svoboda. Toda razbrzdana svoboda, tista, ki ne prizna nad seboj nobene postave in nobene meje, je usodna zmota, katera je razdrila že nešteto družin, strla milijone src in oropala materinske in očetovske ljubezni nešteto otrok.

Zdrava družina raste iz nesebične ljubezni, iz tiste ljubezni, ki ne zahteva, temveč daje, ki se odreče svojim muham, zato da drugim ne greni življenja, ki ne meče krivde na druge, marveč sama na sebe. To je ljubezen, ki se odreče samoljubju.

Ljubezen do samega sebe mora človek imeti. Saj si mora vsako ohraniti svoje življenje. Kdor je pa odgovoren za življenje drugim, kakor oče in mati za svoje otroke, ima to dolžnost še v posebnosti meri za svojo družino. Zato je samoljubje v neki meri v javnem življenju ne le pravica, temveč celo dolžnost. Nasprotno drugim, ki so izven lastne družine, je treba koristiti lastne družine vedno čuvati, nikakor pa seveda ni dovoljeno delati drugemu krivice. V krogu lastne družine, to je med možem in ženo, med starši in otroki, pa mora vsako samoljubje izginiti. Saj sta mož in žena »eno«.

Ona zdrava družina, kateri je temelje postavil Stvarnik sam, je tista, v kateri se mož odreče vsemu samoljubju, vsem svojim osebnim željam in se kot mož in oče žrtvuje le za to, da bi osrečil svojo ženo in svoje otroke. Žena pozabi na svojo nečimernost, opusti samoljubje in se odreče svojim nepotrebnim muham. Sedaj ni več čas, da išče sama sebe. Sedaj je njena naloga, da se daruje za to, da osreči druge, da osreči moža in svoje otroke. Niso vsi možje in žene zmožni razumeti globoke resnice teh besed. Zato pa tudi niso vse družine srečne.

Tista družina pa, v kateri sta oče in mati dovolj plemeniti, dovolj velikodušna, dovolj nesebična, da znata vedno žrtvovati svoje lastne osebne želje, kakor bi bile tiste v nasprotju s splošno družinsko koristjo in stanovsko dolžnostjo, pa kmalu doživi, kaj je tisti mir, tista sreča, ki jo je prinesel Bog s svojim učlovečenjem in ki jo vsadi v krščansko družino. V takih družinah ljubezen nikdar ne umrje. V takih družinah so otroci sreča za svoje starše. Iz takih družin raste tudi narod, ki osreči vse svoje vredne sorojake.

vsak del organizma za časa največjega napora pravilno in polnovredno.

5. Tehnika teka. Bodoči rekorder bo moral biti tako izurjen, da bodo vršile vse kretneje le eno nalogo, premikanje telesa naravnost naprej.

6. Hitrost: čista hitrost, prirojena ali privzgojena.

7. Sprinterske kretneje morajo biti tako povezane in tekoče, da ne napravijo vtisa borbe.

8. Nagib telesa znaša v teku 65 do 70 stopinj. Ko je tekalec že v polnem teku, se linija nagiba, ki vodi od pet preko noge in hrbta do tilnika, ne sme več spreminjati. Posebno pravilno linijo nagiba je imel Owens.

9. Koncentracija. Tekalec se mora sprostiti od vseh zunanjih vplivov razen startne pištole. Mojster bo postal le tedaj, če bo mogel osredotočiti za časa teka vse misli le na tehniko teka. Ne sme teči na vrvice na cilju, temveč preko nje. Skozi cilj mora teči in ne skočiti.

10. Delo z rokami naj bo močno.

11. Med tekom mora biti ves sproščen. To so izkušnje, katere si je priboril Larry Snyder, visokošolski športni trener v Ohiju, kjer se je tudi slavni Jesse Owens učil teči in zmagovati.

Inž. Milan Stepišnik ima dobre izgleda za nov uspeh v metanju kladiava. Kakor smo že omenili, je v zadnjem času izpopolnil tehniko metanja. Na zadnjem troboju je pognal kladiavo precej boljše kot v Schiu in Milanu, na večerjanjem treningu pa je že dosegel 2—3 metre preko 50. V soboto popoldne, ko bo na Stadionu tekmovalje za slovensko akademsko prvenstvo, bo stopil tudi Stepišnik pred sodnike in skušal postaviti najboljši rezultat v letošnjem letu. Z jutranjimi visokoškolsko prireditvijo na Stadionu bo letošnja lahkoatletška sezona zaključena.

Financem sledijo tudi Švedi. Dolej se je zdelo, da imajo samo Finci monopol na mete kopja, ki trčijo preko 70 m. Na zadnjem tekmovalju v Norbergu pa se je posrečilo Švedu Svenu Eriksonu, da je zalučal kopje kar 71,99 m.

Članj razpusčenih hrvatskih klubov morejo biti sprejeti v druge športne klube samo v primeru, če prinesejo potrdilo o svoji politični neoporečnosti. To potrdilo izdajajo ustaške oblasti. — Vsi hrvatski športniki morajo podpisati izjavo, da bodo delovali v duhu ustaških načel in da se ne bodo pregrešili proti športnemu viteštvu.

Norveška športna zveza je prijavila močno ekipo, ki se bo udeležila svetovnega smuškega prvenstva v Ga-Pa. Tako je Norveška tretja država, ki je za Italijo in Dansko prijavila svoje tekmovalce za Ga-Pa.

Nemški sablaški prvak dr. H. v. Friedenfeld je padel na ruskem bojišču. Z njim je izgubila Nemčija enega najboljših sablačev, ki je še lani dosegel državno prvenstvo.

1000 m v 1:14,2 min. ali z drugimi besedami 1 km v eni in četrtni minute je prevozil na kolesu dirkalec Petris. S tem je postavil nov južnoameriški kolesarski rekord na 1000 m dolgi progi.

V Wiesbadenu bo od 17. do 19. oktobra ženski teniški dvoboj med italijanskimi in nemškimi igralkami. Za nemške barve se bodo borile Berlinčanke: Ulla Rosenow in Margareta Kippel v singlu, R. Thiemann in A. Buss pa v dublu. Italijani so poslali v Wiesbaden sledeče tekmovalce: Vittorio Tonolli, Wally San Donnino in Ido Quin-tavalle.

All veste tole!

Če naročite »Slovenčev« knjižnico boste podprli tudi številne grafične delavce, ki bodo ostali pri delu

Droline novice

Koledar

Sobota, 18. oktobra: Luka, evangelist; Trifonija, sveta žena; Julijan, puščavnik.

Nedelja, 19. oktobra: misijonska nedelja; Pet. Alkantara, spoznavalec.

Novi grobovi

Smrt slovenske učiteljice v Srbiji

Učiteljica Gusta Janežič nenadno umrla

V Trsteniku v Srbiji je umrla, zadeta od možganske kapi, ga. Gusta Janežičeva, dolgoletna učiteljica in javna delavka v Sošanju. Njena nenadna smrt globoko pretresa vse, ki so jo poznali. Pokopana je bila 4. oktobra. Na poslednji poti so jo spremlili številni slovenski učitelji in drugi slovenski rojaki, pa tudi množica domačinov.

+ Terezija Špital, vdova po rajnem poštnem uslužbenecu, je zatisnila svoje oči v Ljubljani. Pogreb bo v soboto ob pol petih popoldne z Zal. iz kapelice sv. Petra. Naj ji sveti večna luč! Njenim sorodnikom izrekamo svoje sožalje!

Osebnosti

= Dva poroki v Ribnici. V Ribnici so se poročili g. Jože Hren, delavec iz Bruhanje vasi pri Dobrem polju, in gđ. Ivana Lepar, posestnikova hči iz Dan pri Ribnici. — G. Albin Stremljan, orožniški podnadrednik iz Nemške vasi ter gđ. Tomšič Terezija iz Gorice vasi. Obema paroma želimo mnogo sreče!

— Zahvala kirurški kliniki. Iskreno se zahvaljujemo gospodu dr. Ernestu Dereaniju, specialistu za ošesne bolezni, ki nam je podaril za našo biblioteko okrog 50 strokovnih knjig. Obenem se obračamo na vse javne ustanove in na vse zasebnike s prošnjo, da prispevajo leposlovne knjige za knjižnico za naše bolnike, ki jim je tako razvedrilo res potrebno.

— Dar Rdečemu križu. Za Rdeči križ je darovala rodbina Hinterlechner L 100 v spomin blagopokojnega dvornega svetnika Polca.

— Cesto skozi Mlako se posuli z gramozom. Bila je res potrebna.

— Nesreča pri delu. 32 letni Kozina Ludvik iz Dolenje vasi pri Ribnici je nakladal v gozdu hlode na voz. Težak hlood se mu je pri tem sprožil, padel na desno nogo in mu jo zlomil. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

— Dar Rdečemu križu. Namesto venca na grob pok. gospoda dr. Metoda Dolence daruje Rdečemu križu gospod Josip Dolenc, Verdijeve ulice 10 1000 Lir. Iskrena hvala.

NECCHI
ŠIVALNI STROJI
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Ljubljana

1 Dekliška marij. kongregacija pri Sv. Jakobu proslavi misijonsko nedeljo, 19. oktobra, z uporičivito pretresljivo misijonsko igro »Pesem o božji ljubezni«. Na dramsko močen in nevsljiv način prikazuje ta igra fragiko nevernega modernega človeka, rešuje vprašanje krščanske karitas in za konec predstave misijonsko misel, ki je vredna največje žrtve. — Prijatelji misijonstva vabljene. Predstava bo v šentjakovski farni dvorani; začetek ob 6 zvečer.

1 Ljubljanski tretjerednik! Jutri, v nedeljo, imamo mesečni shod pri Sv. Francišku v Šiški. Ob pol 4 popoldne serafinski sv. rožni venec s petjem. Molili bomo v misijonske namene. Nato govor, papežev blagoslov ter pete litanije Matere božje z blagoslovom. Pri shodu sodeluje pevski zbor velikih Franciškovih križarjev. Pridite vsi tretjeredniki! — Voditelj.

1 Pevke in pevci akademškega cerkvenega pevskega zbora! Pevska vaja za akad. službo božjo pri oo. franciškanih je v soboto zvečer ob polsedmih in v nedeljo popoldne ob desetih. Prihajajte vsi točno ob napovedanem času, da bomo lahko pevski program dobro naštrinjali in tako z ubranim petjem povzdignili zbranost pri službi božji. Naj vsakdo smatra udeležbo za svojo čutno dolžnost! Tudi nove pevke in pevce vabimo, da se pridružijo našemu zboru; čas za prijavo k sodelovanju je med pevskimi vajami v pevski sobi poleg franciškanske porte.

1 Razdeljevanje krompirja na mestnih stojnicah. Ker nekateri na mestne stojnice sploh še niso prišli po krompir ali so ga pa dobili samo enkrat, bo mestni preskrbovalni urad današnje soboto, 18. oktobra delil krompir samo onim, ki krompirja na mestni stojnici še niso dobili, nato bodo pa prišli na vrsto taki odjemalci, ki so dobili krompir samo enkrat. Pravico do mestnega krompirja imajo pa seveda samo oni, ki s krompirjem sploh še niso preskrbljeni ter nimajo doma še nikakih zalog. Opozorjamo, da mestni preskrbovalni urad oddaja na mestnih stojnicah krompir samo za sproti od tedna do tedna po 2 kg na osebo ter samo na nabavno knjižico za meso z legitimacijo.

1 Železniško velesejsko progo podirajo. Sedaj so začeli podirati začasno železniško progo skozi Lattermanov drevored. Razstavni vlak je že odpeljal, sedaj pa popravljajo začasni tir. Delo gre hitro izpod rok. Lattermanov drevored bo že za dni dobil zopet svoje staro lice. Nazadnje bodo še popravili kretnico, na kateri se je proga odcepila ob glavnem vhodu v Tivolj od dvotirne železnice proge.

1 Franciskanska prosveta ponovi v nedeljo 19. oktobra lepo uspešno igro »Hasanaginica« v franciškanški dvorani. Začetek predstave ob 3 popoldne. Zaradi velikega zanimanja bi preskrbite vstopnice že v predprodaji v trgovini Sfiligov, Franciskanska ulica.

1 Kostanjarji prodajajo že domači kostanj. Na raznih mestih so postavili kostanjarji zadnje dni majhne utice, kjer pečejo kostanj. Ker je prišel na trg že domači razmeroma cenen kostanj, se je število kostanjarjev močno pomnožilo. Tudi kupčija jim gre dobro, saj prodajajo za lito 12—14 vročih, lepo pečenih kostanjev. Ob dopoldnevi, ko leži še mrzla megla nad Ljubljano, gre kupčija prav dobro. Posebno priden odjemalec je seveda šolska mladina, ki kupuje kostanj rada tudi jutraj, ko odhaja v šolo. Pri tem ji služijo tople vrečice namesto rokavic, grejejo jih med prste na poti v šolo.

1 Skladateljski večer Mirce Sancinove, ki bo v ponedeljek 20. t. m. v mali filharmonični dvorani, ima zelo pester in zanimiv spored. Poleg samospevov, skladb za violino in klavir, bomo slišali več krajših klavirskih skladb, ki spadajo k mladinski zbirki avtorice in sicer bolj zaradi svojega značaja kakor po tehničnih zahtevah. Na sporedu so pa tudi klavirske skladbe večje oblike, ki stavijo na izvajalca precejšnje tehnične zahteve. Spored večera je sestavljen tako, da bo nudil sliko v umetniško delavnico zelo plodovite in tudi že priznane slovenske skladateljice Mirce Sancinove. Začetek koncerta bo točno ob 20. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

1 Jutri točno ob 5 popoldne bo začel Rokodelski oder svojo igralsko sezono z Jalenovo štiridejanko »Dom«. Osrednja misel igre je boj za očetov dom na eni, razdornih sil na drugi strani. Ljubezen otrok pa zajezi razdorne sile in reši domačijo propada. Preskrbite si vstopnice pravočasno v Rokodelskem domu, Petrarkova ulica 12-1.

1 Snaženje in iztepanje preprog, pohištva itd. se sme vršiti po hišnem redu največ enkrat na teden in na določenem prostoru na dvorišču, nikoli pa ne na balkonu.

Radio Ljubljana

Sobota, 18. oktobra: 7.30 Radijska poročila v slovenščini. — 7.45 Pesmi in melodije, vmes ob 8.00 napoved časa. — 8.15 Radijska poročila. — 12.15 Saksfonist Zihlerl. — 12.30 Glasbeni razcvet: fantazija pod vodstvom Petralia. — 13.00 Napoved časa. Radijska poročila. — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17 Orkestralna glasba pod vodstvom Gallina. — 14.00 Radijska poročila. — 14.15 Radijski orkester pod vodstvom D. M. Siljanca s sodelovanjem sopranistke Drazge Sok in tenorja Janeza Lipuščka: Operetna glasba. — 14.45 Radijska poročila v slovenščini. — 17.15 Nove plošče Cetra. 18.00 Ivana Velikona: Navodila gospodinjstvom za jesenska dela. Predavanje v slovenščini. — 19.30 Radijska poročila v slovenščini. — 19.45 Avgust Stanko s harmoniko. — 20.00 Napoved časa. Radijska poročila. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.30 Lirična sezona E.I.A.R. Leoncavallo »Bajac«, vmes pogovor v slovenščini. — 22.00 Simfonična glasba. — 22.45 Radijska poročila.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarnice: Dr. Kmet, Tyrševa c. 45; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Poizvedovanja

Zaletel se je mlad kanarček. Lastnik ga dobi v Bolgarski ulici 17-1, levo.

Zatekel se je kanarček, rumen na perutnicah in okoli vratu malo črn, v bližini vojašnice na Poljanski cesti. Najditelj je naprošen, da ga odda proti nagradi na Domobranski cesti 23, pritličje.

Mačka se je zatekla ter je zdaj v oskrbi pri zanesljivem gospodu. Njen lastnik naj se oglasi v uredništvu »Domoljuba«, kjer bo kaj več zvedel.

Iz Spodnje Štajerske

Šolo za matere so odprli v Mariboru.

Preskrba s krompirjem je v Mariboru zagotovljena. Pač pa nemški listi svari prebivalce, naj nikari tako ne hite z nakupovanjem krompirja, ker se s tem le cene dvigajo. Kdor bi krompir dražje plačeval, kakor pa določajo maksimalne cene, bo kaznovan.

V boju s komunisti je padel Stanislav Strauss, brivski mojster v Sošanju ter brambovec celjskega prapora.

Na vzhodnem bojišču je padel Franc Zoderžnik, vojak SS, star šele 21 let, iz Celja.

V mariborski bolnišnici je umrla 16 let stara pismoševca hčerka Elizabeta Bezenšek iz Loč pri Sv. Duhu.

Padec s senika. 47 let stari cestni delavec Franc Godlar je zvečer hotel iti spat na senik nekega kmeta v Slivnici pri Mariboru. V tem je lezel po lestvi 8 metrov od tal, ko je zgrešil klin ter padel tako nesrečno, da se je hudo poškodoval. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Nesrečen padec s kolesom. Blizu električne železnice mariborske glavne železniške postaje se je poštni uslužbenec Franc Klemenčič tako nesrečno zadel, da je padel ter se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Lovci morajo oddajati uplenjeno divjačino. Pooblaščenec za lovstvo pri šefu civilne uprave za Spodnji Štajer je odredil, da morajo lovci vso divjačino, kolikor je uplenjeno in kolikor je doma ne potrebujejo, najmanj pa 50 odstotkov vsega plena, oddati za potrebe skupnosti. Za Maribor je pooblaščen trgovina Hansa Lešnika, da sprejema od lovcev divjačino po cenah, ki so že določene.

Iz Ribnice

Nov oltar Marije Pomagaj bodo postavili v spomin na te čase v dekanijiški cerkvi v Ribnici. Blagoslovitev oltarja s sliko, krasno delo slikarja prof. Staneta Kregarja, bo enkrat v novembru. Oltar po načrtu arhitekta Vurnika bo v popolnoma domačem slogu.

Dekanjsko župnijska pisarna je zdaj v pritličju v župnišču.

Gostovanje Ljubljančanov. V nedeljo bodo uprizarili znano krasno delo »Dva tucata rdečih rož«, komedijo v 3 dejanjih. Prireditve se bo pričela ob pol 4 popoldne in bo trajala do 6 zvečer. Predprodaja vstopnic v trgovini Divjak.

Ribniški nogomet. V nedeljo ob 2 popoldne bo na igrišču v Ribnici prijateljska tekma med Mlačani in tržani. Vabljeni.

Bralci „Slovenca“!

Takoj naročite „Domoljub“

ki je najboljši slovenski tednik! Pridobite naročnikov med Vašimi znanci!

Veliko novost Vam pripravljamo!

Že prihodnji teden bomo začeli objavljati najboljšo slovensko šaljivo povest

MATAJEV MATIJA

toda ne le v besedi, ampak predvsem v lepih slikah, ki jih čudovito uspešno, tako, da same slike človeka silijo v smeh, riše Jože Beranek.

Naročite „Domoljuba“ takoj sebi in znancem vsaj za čas, ko bo izhajala v njem zgodba Matajevega Matije.

Iz Gorenjske

Nov šolski vodja v Predgradu. Na lastno željo je bil za šolskega vodjo v Predgradu pri Kranju imenovan Hans Matek, ki je doslej celih 18 let vodil ljudsko šolo v Šmartnem pri Feldkirchenu na Koroškem. Ob slovesu iz Šmartna so mu pridelili slovo v Blasgejevi gostilni, kjer sta mu govorila krajevni skupinski vodja Koroške zveze Fritzer in župan Adlasnik.

60 letnico rojstva Simona Kompoša z Doberne slave nemški listi. Naglašajo, da se je Simon Kompoš rodil na Kočevskem, da pa že mnogo let kmetuje v okolici Doberne, kjer si je pridobil velik sloves dobrega lovca. Zdaj je Kompoš nemški župan na Doberni, kjer je mnogo delal za nemško stvar.

oglas
V SLOVENCU • SIGUREN USPEH

Iz Srbije

Akcija proti komunistom se nadaljuje. Srbsko časopisje v zadnjem času poudarja, da se povsod število prostovoljcev veča in da bodo komunisti v Srbiji kmalu likvidirani. Na več mestih prihaja med njimi in oboroženimi oddelki srbske vlade do ostrejših spopadov, ki se pa vsi končajo v korist srbske vlade. Tako poroča »Obnova«, da so oboroženi oddelki srbske vlade pri Svilajncu pobili 34 komunistov, 17 ušli, 80 pa ranili, ostali so pa zbežali. Za njimi so se takoj podale orožniške patrle. Na mestu borbe so srbski vodni oddelki zaplenili tri strojne, 71 pušk, zaboja razstreliva, 35 bajonetov, dva zaboja streliva, 13 zavojev ekrazita, 30 parov čevljev, 20 sukenj, 25 parov civilnih oblek, 55 odev, raznih vozov, 55 konj, 4 voze, 24 vreč fižola, 2 vreči krompirja, 14 vreč moke, 14 vreč ovsu in štiri vojaške kuhinje ter dve komunistični zastavi.

Zopet na drugem mestu, v potoku pri vasi Sikole pri Salašu, je orožniški oddelk srbske vlade prav tako naletel na oboroženo komunistično četo. Med orožniki in komunisti je prišlo do ogorčene bitke, ki je trajala okoli štiri ure. V borbi je bilo ubitih 26 komunistov, 4 pa so ujeli. Komunistično četo so orožniki popolnoma uničili. Na mestu, kjer so bili komunisti, so orožniki zaplenili razkošen osebni avtomobil, motorno kolo, 6 dvokolic, 4 radijske aparate, 5 pisalnih strojev, kakor tudi še mnogo drugih stvari, ki so jih bili naropali komunisti.

Zamenjava 50 dinarskih bankovcev. Ker je v Srbijo pritekalo mnogo starih 50 dinarskih bankovcev brez odgovarjajoče protivrednosti, je Srbska narodna banka odredila, da se ti bankovci vzamejo iz prometa, t. j. da se zamenjajo z drugim denarjem vsem, ki dokažejo, da nimajo po vojni uvoženih bankovcev. S 15. oktobra je Srbska narodna banka izdala nove bankovce po 10, 20 in 50 din. Na bankovcih po 50 in 20 din je datum 1. avgust 1941, na deset-dinarskih bankovcih pa datum 1. maj 1941. Tudi stari 10 in 20 dinarski bankovci bivše Jugoslovanske narodne banke ostanejo v Srbiji še do nadaljnjega zakonito plačilno sredstvo.

Položaj in odnosi uradnikov, ki so prišli v Srbijo iz drugih krajev. Srbski uradni list objavlja odredbo, ki se nanaša na državne in banovinske uradnike s področja izven območja vojaškega poveljnika v Srbiji, kakor tudi v krajih, v katerih ni srbskih izplačilnih blagaj. Po tej odredbi se smatrajo vsi državni in banovinski uradniki biv. Jugoslavije, ki so pribežali na srbsko področje, za srbske uradnike, če so bili prevzeti v državno ali samoupravno službo v območju vojaškega poveljnika za Srbijo. Prevzem teh uradnikov v srbsko službo ni nova postavitev, temveč nadaljevanje prejšnjega službenega odnosa. Skrb za vse ostale državne in samoupravne uradnike, ki v Srbiji niso dobili službe ali zaposlitve, spada v delokrog komisarja za begunce-naseljence.

Govor srbskega ministra, Mihajla Oljčana, minister za gospodarstvo v Nedičevi vladi, je imel zborovanje v Vršču, kjer je nastopil proti Židom, ciganom in komunistom.

Ljotičeva aktivnost v Srbiji. Kakor v prejšnjem Svetu komisarjev, ima Ljotič tudi v sedanji srbski vladi več svojih ljudi. Razen tega je sedaj začel po Srbiji razvijati tudi živahno aktivnost. Tako je med drugim prišel v Belgrad izdajati svoj tednik »Naša Borba«. Ureja ga ravnatelj nove književne založbe »Jugovzhod« Radko Parežanin. Za prvo številko glasila svojega pokreta je Ljotič napisal tudi uvodnik, v katerem poudarja, da bo srbsko ljudstvo moglo premagati sedanje težave samo v tem primeru, če bo našlo v sebi dovolj moči in poguma, da bo premagalo samega sebe. »Naša Borba« zatem pozdravlja sedanjo srbsko vladu z generalom Nedičem na čelu in objavlja tudi spomenico, ki jo je Ljotič poslal knezu Pavlu dne 30. avgusta 1940. leta. K temu dokumentu »Novo Vreme« pripominja, da bi bila usoda srbskega naroda gotovo čisto drugačna, če bi bili prejšnji politiki poslušali Ljotičeve nasvete.

Vprašanje beguncev v Srbiji. S tem vsekakor aktualnim vprašanjem se bavi belgrajska »Obnova« ter poudarja, da postaja vsak dan bolj peče in vedno glasneje vpilje po končni rešitvi. Bliza se zima, število beguncev je pa vsak dan

večje. Razen tega je tudi Srbija majhna in kljub svojemu velikemu srcu zelo siromašna in nima mnogo na razpolago. Življenje samo je pa neprestana dinamika. Zato mora biti tudi rešitev begunskega vprašanja dinamična. Pri njegovem reševanju mora sodelovati ves narod. V polni meri je treba zagotoviti tudi udeležbo gospodarskih in ekonomskih krogov. »Obnova« misli, da bi se morda dala pospešiti rešitev tega vprašanja z ustanovitvijo posebne begunske banke. Njena naloga bi bila aktivno podpirati in ustanavljati begunske zadruge in trgovska podjetja. Po rešitvi tega vprašanja bi se delavnost te banke lahko raztegnila na kolonizacijo, melioracijo rek in podobno.

Dimitrij Ljotič navdušuje mladino za borbo proti komunistom. Predsednik »Zbor« Dimitrij Ljotič je imel oni dan govor pred uniformiranimi in dobro oboroženimi oddelki svoje prostovoljne službe, ki je pripravljena za borbo proti komunistom po Srbiji. V svojem govoru jih je navduševal in opozarjal, da je nastopil zadnji čas, da se odbije val anarhije, ki pljuska že v belgrajski predmestja. »Na mladini je,« je dejal Ljotič, »da izvrši to borbo Srbije v njeno korist.« Mladina je nato odpela več rodoljubnih pesmi, nakar se je poslovila od svojega predsednika in korakala po glavnih belgrajskih ulicah. Na balkonu predsedništva vlade v biv. zunanjem ministertvu se je pojavil predsednik vlade general Milan Nedič skupno z ministrom za narodno gospodarstvo Mihajlom Oljčanom. Predsednik, ki je bil zelo vesel, da je njegov poziv mladini, v katerem je med drugim poudarjal, da letošnji april pomeni jugoslovansko sramoto, ne pa srbsko, naletel na tako dober sprejem ter je mladino pozdravljal z mahanjem roke. Člani prostovoljne službe so mu pa navdušeno vzklikali.

Mišek in Netopir

»Miška, Miška, pomagaj!« je kričal gospod Lisjak na vse grlo.

»Vlecite! Potegnite!« je kričal tudi Mišek iz prepada.

Miška je zagrabila gospoda Lisjaka za noge, ravno v trenutku, ko je omahnil na rob prepada.

»Vlecite, Miška, vlecite!« je kričal Mišek. Toda uboga Miška je bila prešlaba, da bi zmogla takšno težo. Vse kar je zmogla je bilo to, da je držala vrh, da nista zdrknila Mišek in gospod Lisjak v prepad.

Tedaj je pograbil Miškov konj Miško za krilo. Na vsa moč je vlekla dobra žival. Rešila je poneorecenca gotove smrti.

»Bravo, Strela! Ti si čudovita žival!« je objel Mišek svojega konja, ko si je opomogel od strahu.

»Izvrstna žival! Malo takih!« je pohvalil Strela tudi gospod Lisjak.

»Hvala ti lepa, Mišek, da si rešil moj klobuk!« ee je zahvaljevala Miška, ko je otepala prah s klobuka.

Naši trije prijatelji so se odpravili dalje poti. Dospeli so do nekega studenca sredi hoste.

KULTURNI OBZORNİK

Razstava »Lade«

Bara Remec: Portret

Po katalogu je razstavljenih ca. 80 del, večina slik, ožnatih in akvarelov.

O razstavi sami, ki je zelo povprečne ravni, ni kdo ve kaj zapisati. Je skrbno in okusno urejena. Gorjup T. se je slikarsko nekoliko izpopolnil, tudi invencijsko je bolj razgiban. Obstoji pa še vedno velika nevarnost, da ne zaide v razgledničarstvo. Omenil bi solidni slik št. 11 in 12, — Kos Ivan je akvarel, ki zelo dobro obvlada slikarsko gradivo. Dobra je »Glava moža«, napredna slika je tudi »Cerkniško jezero«. — Pajnič D. razstavlja dve lepi vazi. V keramični stroki bo utegnila napraviti še veliko dobrih, dekorativnih stvari. — Piščanec E. razstavlja več portretov. Omenil bi »Vrtince« (št. 34). Pregelj M. je zanimiva. O »Krajini« sem že pisal, tudi »Tihožitje« je solidno delo. — Največ razgibanosti in prave umetnostne problematike kažejo dela B. Remec-ve. Dober portret je št. 40, dobra slika št. 41. »Pomlad« je barvno dobra, vendar ji manjka trdnosti zgradba in je le preveč krhka. — Sirk A. razstavlja nekaj iz znanih del v svoji običajni maniri. Risba Smrekarja H. je slaba. Ljubiteljski akvareli so dela Santel A., Santel Saša pa ima na razstavi dobro, solidno »Ljubljano«, sicer pa je karakter ostalih del vedno približno isti. Vavpotič B. razstavlja lepo »Jeseno« (št. 64), pa tudi sicer so njegovi akvareli dobri. Vavpotič L. je postal barvno nekam bolj umirjen, menda zaradi soglasja z okvirji, ki pa so ponekod precej problematični. Omenil bi št. 73 in št. 70. Zajec L. razstavlja »Križev pote«. Dr. S. Mikuž.

Tine Gorjup: Tihožitje

Petdesetletnica slovenske pisateljice

Šteta Strojnikova, ki ji danes poteče petdeset let rojstni dan, se je iz družine Bunčevih rodila v Ljubljani dne 18. oktobra 1891. Po šolanju v Ljubljani in službovanju v Trstu se je poročila s sedanjim univerzitetnim profesorjem inž. Romeom Strojnikom. Po očetu Kraševku — s škrbine pri Komnu — po materi Dolenjki — s Krke pri Žumberku — sta v njenem značaju in književnem delovanju jasno začetni dve potezi: trda in vroča Kraševka, mehka in blaga Dolenjka. Kot materi treh sinov, ki jim je z večjo roko zgradila dom v pravem pomenu te besede, ji je od dna poznana vsa težka in trudopolna pot družinskega življenja, ki se izraža v njenih književnih delih.

Strojnikova je začela pisateljstvo že kot 18 letno dekle in je bilo nekaj njenih črtic natisnjenih pod psevdonimom v bivšem leposlovnem listu »Slovanu«, ki ga je tedaj urejeval dr. Ilesič. Zlasti značilna je njena avtobiografska črtica »Martina« (Slovani 1911). Že kot zrelo ženo, družinsko mater in bojovnico za dom smo jo spoznali kot pisateljico zares pristno vzgojnih družinskih člankov v Mohorjevi »Mladiki« in v »Slovencu« pod psevdonimom Š. S. Zbirko teh člankov je kupila Mohorjeva družba v založništvo. Posebno pa se nam je razodela v svojih dveh knjigah »Zbegano gnezdo« (izdala Mohorjeva družba 1939) pod psevdonimom Cveta Stojanova, in »Jastrebov kroži« (izdala Nova založba v Ljubljani l. 1940), kjer je nastopila prvokrat s svojim prvim imenom, a njen tretji družinski roman »Krstni list« še čaka objavo.

V »Zbeganem gnezdu« kaže razpad družine ne po krivdi žene ter ni toliko obožba moža, kolikor njegove okolice, predvsem matere, ko trga sina od žene in otrok. Podobne vsebine je tudi »Krstni list«, ki čaka objavo. »Jastrebov kroži« pa je povest iz tržaškega meščanskega življenja, po-

Nekaj aktualnih imen iz bojev v Sovjetski Rusiji

Moskva

Huda bitka za Moskvo se bliža h koncu. Moskva je prestolnica in največje mesto Sovjetske zveze. Mesto leži v nekoliko hriboviti pokrajini in ima okoli 4 milijone prebivalcev. Moskva je središče države v političnem in gospodarskem pogledu. Tu se križajo velika trgovska pota od severa proti jugu, od Petrograda, Varšave in Pripetskega močvirja proti Volgi in Uralu. Od Moskve naprej je plovna tudi reka Moskva, ki vodi k veliki plovni mreži Volge. Blizu Moskve je rudarski revir Kaluga, ki je omogočil, da se je zadnjih 20 let razvila v Moskvi velika industrija. Središče mesta je znani Kremelj, okoli katerega je zgrajeno mesto. Kremelj se dviga 43 metrov nad bregom reke Moskve. Kremelj ima polno cerkva, palač in pisanih okroglih stolpov. Okoli Kremlja je staro mesto, ki je še obdano s starim obzidjem (iz l. 1534.). Novi del mesta in v obliki šahovnice zgrajene predmestja so sedež velikih industrijskih naprav, stanovanjskih blokov in gospodarskih ustanov. Tri kremeljske katedrale bizantinskega sloga so iz dobe pozne bizantinske stavbarske umetnosti, pri kateri je opaziti že precejšnje italijanske vplive pri arhitekturi. So iz konca prainčnega in začetka šestnajstega stoletja. Poleg Kremlja je središče Moskve in sploh cele rdeče Rusije: Rdeči trg z Leninovim mavzolejem.

Sedmina celotne ruske trgovine se steka skozi Moskvo. Mesto ima mnogo težke industrije (stroji), elektrotehnične industrije, vojne industrije, predelovanje živeža itd. V mestu je nad 1000 učnih zavodov, raznih institutov, knjižnic, muzejev (umetniških, zgodovinskih, brežbožniških itd.). V Moskvi izhaja nad 20 dnevnikov.

V zgodovini se omenja mesto Moskva prvič l. 1147. Od l. 1328. je sedež ruskih metropolitov. Mesto je večkrat pogorelo. Večkrat so ga napadli tudi Tataři. L. 1712. je postal ruska prestolnica Petrograd, toda Moskva je ostala gospodarsko središče države. L. 1812. je zavzel Moskvo Napoleon, Rusi pa so jo — bila je pretežno lesena — sežgali. V revolucijah l. 1905 in 1917-18 je bilo v Moskvi prelite mnogo krvi. L. 1918. je postala prestolnica velike Rusije, od l. 1922 pa je glavno mesto cele Sovjetske zveze.

Odesa

Kakor pravijo najnovejša poročila, je padla črnomoška trdnjava Odesa. Odesa je peto največje rusko in drugo največje ukrajinsko mesto, ležeče v širokem zalivu ob Črnem morju. Do pred nedavnim je bila Odesa prvo rusko črnomoško mesto, dokler ga ni nekoliko izpodrinil Novorosijsk. Odesa je moderno, zahodnjaško mesto. Znano je po številnih sanatorijih. S predmestij ima Odesa nad 500.000 prebivalcev, med katerimi je nad polovico Judov, ena tretjina Rusov, ostalo pa so Ukrajinci, Poljaki, Grki itd. Odesa ima mnogo šol, zavodov, observatorij, botanični vrt, dve veliki knjižnici, 12 muzejev, 5 gledališč, radijsko postajo itd. Sicer pa je Odesa veliko trgovsko mesto z velikanskim pristaniščem in letališčem. Podpira jo bogato zaledje Ukrajine (žito, les, sladkor, perutnina, živina). Tudi industrija (vagoni, stroji, umetna gnojila itd.) je znatna. Zgradila je Odeso carica Katarina II. namesto prejšnje turške trdnjave Hadži-bei.

Borodin

Mesto Borodin je znano iz Napoleonovega pohoda v Rusijo. Leži jugozahodno od Moskve ob reki Kaloci, ki se izteka v reko Moskvo. V tem mestu se nahaja muzej Napoleonovega pohoda v Rusijo leta 1812. Napoleon I. je namreč premagal pri Borodinu Ruse v bitki dne 7. septembra 1812. Ruse je vodil Kutuzov. Nekaj dni nato — 14. septembra — je Napoleon zavzel Moskvo. Tudi v sedanji vojni so bili hudi boji prav te dni pri Borodinu, ki je že padel.

Kaluga

V bitki za Moskvo večkrat slišimo tudi ime Kaluga. Kaluga je rusko mesto v moskovski pokrajini in je znano po premogovnih rudnikih. Mesto ima kakih 80.000 prebivalcev. Leži ob reki Oki. Kaluga je važno železniško križišče jugozahodno od Moskve in je tudi sedež tekstilnih tovarn in strojne industrije.

Kazan

Kakor poročajo, se je sovjetska vlada z diplomatskim zborom preselila v Kazan, torej okoli 700 km proti vzhodu. Mesto Kazan je glavno mesto tatarske sovjetske republike in leži na levem bregu reke Volge. Mesto je sezidano na hribočkah, ki ga varujejo spomladi, kadar Volga na široko preplavi bregove. Mesto ima ugodno lego, ker leži ob Volgi, poleg tega pa ima še železniško zvezo z Moskvo na zahod in s Sverdlovskim na vzhod. Kazan je torej predvsem trgovsko mesto, je pa tudi kulturno središče področja ob Volgi. V Kazanu je nad 200.000 prebivalcev (72% Rusov in 24% Tatarov). Tudi Kazan ima svoj Kremelj — trdnjavo iz leta 1437., — kjer je 77 m visoki stolp Sumbeka. V mestu je okoli 60 cerkva, mošej in sinagog. Mestni park nazivajo »Ruska Svica«. Tu izdelujejo tekstilno blago, usnje, stearinske sveče, predelujejo ma-

Netopirji, nočne lastovke

Ko se začne delati mrak in so se ptice že spravile k počitku v gnezda ali na veje po drevju, se pojavijo v zraku netopirji, prvacate nočne lastovke in gredo na lov za plenom. Meščani bolj redko vidijo te leteče sesavce, ki tiho in brez elahernega glasu zapuščajo dnevna skrivališča in prhutajo po zraku okoli streh in dreves. Poleg plis so edina živa bitja, ki so si osvojila zrak. Z njimi se lahko merijo le še nekateri prebivalci pragozdov, ki pa bolj skačejo in se poganjajo od veje do veje, od dreves do dreves, ne pa letajo. Netopir pa zna odlično uporabljati mrežico na nogah in leta po zraku odličneje kakor marsikatera ptica. Samice

vest zalezovalca in na drugi strani hipne slabosti žene, ki pa v zdravem gorenjskem vzdušju dobi dovolj moči za svoj dvig. Tako je vsa povest zelo etično fundirana na zavedno katoliškem nazoru o družini in svetu.

Strojnikova je tako pisateljica meščanskega okolja in meščanske miselnosti, predvsem problemov zakona in družine, sodobne družine, ki ji grozi razpad, pa jo skuša postaviti na trdnje temelje. V času zgolj pokmetenja naše književnosti in moralnega zatiranja, je taka literatura dobrodošla, še celo pa, če jo piše ženska roka. Tako so Strojnikova ob svoji petdesetletnici priložila ne veliki družini slovenskih pisateljev, in želimo ji, da bi njena pisateljska moč še rasla in ustvarila še dober slovenski meščanski katoliški roman, ki je danes tako redek, pa za katerega ima Strojnikova talent in smisel ter tudi moč.

ščobo, milo, znana je kazanska krznarska industrija. Kazan je bil nekoč prestolnica tatarskega kanata. Ustanovljeno je bilo mesto l. 1437. Leta 1552. ga je zavzel Ivan IV. Leta 1708 ga je porušil Pu-gačev, toda leta 1774. ga je dala Katarina II. zopet obnoviti.

Tver

Mesto Tver, od leta 1931 naprej Kalinin, leži severozahodno od Moskve. Tver je eno največjih središč ruske tekstilne industrije. Leži ob izlivu rek Tverce in Tjamake v Volgo na železnici Petrograd-Moskva. Ima nad 120.000 prebivalcev. Poleg tekstilne industrije so v mestu še tovarne za vagoni, usnje in tudi kovinska industrija je močno zastopana.

Kako daleč leti čebela

Na neki severnoameriški preriji so več let zaporedoma prirajali zanimive poskuse s čebelnim letom, da bi videli, kako daleč gredo čebele na svojih oglednih poletih. Pokazalo se je, da so prišle v kraje, ki so 14 kilometrov oddaljeni od njihovih panjev. To je bila največja in izredna dolžina. Navadno pa gredo le na bližnje paše. Redno hodijo na pašo v kraje, ki so oddaljeni do 800 m od panjev. Tja gre vsaka čebela samostojno. V kraje, oddaljene do dva ali več kilometrov, se podajo čebele v večjih rojih.

Žalno pismo

Pismo naša poteka na vrata in izroči črno obrobljeno pismo naslovljencu. Njegovo ženo je spreletela težka slujna o smrti njene tete. Mož ogleduje pisavo in ženo hitro potolaži z besedami: »Izključeno. Tudi ni to njena pisava.«

„Slovenčevo knjižnico“

ki obsega 24 knjig, od katerih velja VSAKA SAMO 5 LIR, lahko naroči vsak, ne samo naročniki naših listov!

Vsak, kdor obvezno naroči vso zbirko knjig „Slovenčevo knjižnico“, bo dobil 25. knjigo zastonj!!!!

Petindvajseta knjiga bo imela naslov »Veliki beli molk«, ki jo je spisal pisatelj Rouquette. Knjiga je čudovito lepa, bogato ilustrirana, napete vsebine ter prikazuje življenje Eskimov v čudovitih pokrajinah polarne zemlje, v večnih borbah s trdotami mrzle narave.

Vsak, kdor naroči vso zbirko, bo dobival knjige na dom brez doplačila poštnine!

Knjige lahko plačujete mesečno, toda vnaprej po 10.— lir. Vsakih 14 dni bo izšla nova knjiga.

S prvo knjigo »Trop brez zvoncev« smo vse naročnike zelo zadovoljili, saj je prišlo toliko pohval in izrazov zadovoljstva, da smo resnično veseli in potrjeni v naši zamisli, da je bila Slovincem potrebna cenena, toda kljub temu vsebinsko izbrana knjiga. Mislimo, da smo s »Slovenčevo knjižnico« izpolnili to nalogo.

Kdorkoli nam pridobi 5 novih naročnikov za vso zbirko knjig

„Slovenčevo knjižnico“, bo dobil za nagrado po 1 izvod vsake

knjige iz zbirke „Slovenčevo knjižnico“!

Kdorkoli torej le more, naj med svojimi znanci poišče 5 takih, ki še niso naročeni na »Slovenčevo knjižnico«, naj nam sporoči njihove točne naslove, njihove obvezne izjave, da bodo naročili vso knjižnico in on bo dobil bogato nagrado 24 oziroma 25 knjig.

Naročite torej »Slovenčevo knjižnico« takoj! Do 5. novembra bomo sprejemali še prednaročila na »Slovenčevo knjižnico“!

Zastopniki, organizirajte prodajo knjig pred cerkvijo!

Kaj pa letos z lastavicami?

Ker sem v zadnjih letih že večkrat pisal v jeseni o lastavkah, naj priobčim še letos kaj o njih, ker smo jih opazili tudi letos pri nas prav malo, še manj ko druga leta, kakor jih opazujemo sploh vsako leto manj, kakor se to godi tudi po drugih deželah, kakor pišejo časopisi. Včasih smo jih opazovali kar cele trupe skupaj, posebno ko so posedale po brzojavnih žicah, ali letale nad vodo in si brale hrane. A dandanes! Vidimo jih navadno le po prav malo skupaj, po 4 do 6, le redkokdaj več. Včasih pa se ne vidi po več dni zaporedoma nobene. Letos so opazili pri nas prve šolarji 12. marca, a jaz sam pa sem videl prvi dve šole 10. aprila, ko je hudo enežilo. Tudi kasneje sem jih videl v aprilu, pa le posamezne, po 4 do 6 skupaj. Več pa sem jih videl maja, tako 4. kakih 30, ki so letale nad Temeniško dolino, 7. pa zopet 20—30. Od 20.—26. julija pa jih je letalo kakih 15—20 nad Temeniško dolino, pa tudi pozneje sem jih opazoval skozi več dni, da so posedale po brzojavnih žicah, ali pa letale po naši dolini, po kakih 20, 30 do 40 skupaj. Tudi septembra sem jih opazoval, da so letale nekatere dni po kakih 30 do 40 skupaj, ko so se zbirale najbrž k izselitvi do 18. septembra. Nenavadno veliko pa se jih je pojavilo pri nas 19. septembra okoli 8 zjutraj po brzojavnih in elektrovdnih žicah okoli cerkve in šole in drugod. Bilo jih je več tisoč skupaj, morda 3—4000, kolikor jih jaz sam še nikdar nisem opazil naenkrat, pa tudi ne drugi ljudje, kakor so pravili. Gotovo so se ta dan selile mimo nas in so pri nas počivale, potem pa so odletle proti jugu. Drugi dan, 20. septembra, pa sem jih opazil še kakih 12, in 21. septembra še eno — zadnjo. 19. so jih opazili neki tudi v Ljubljani, kakor sem slišal, v več jatah skupaj, ko so se selile. Tako so se selile letos od nas precej pozno, ko je pisal »Slov.« dne 12. avgusta, št. 182, da »so se začele letos lastavke prav zgodaj zbirati v skupine in se pripravljati na daljno pot«.

Kakor sem omenil zgoraj, smo opazili pri nas letos izredno malo lastavk, kakor še nikdar doslej — izvzemši 19. septembra, ko so se pa le selile mimo nas — kar se vidi posebno tudi v tem, da so letos prav malo gnezdiše po naših krajih in vaseh, ko so nekaj imelo po kmečkih hišah in živinskih hlevih obilno gnezdo. Neka žena je pripovedovala, koliko trpi letos živina, ker ni skoraj nič lastavk, ki so prej gnezdiše po hlevih in lovile muhe, da je imela živina mir pred njimi, a zdaj pa je kar cele roje muh po hlevih, ki nadlegujejo živno. Naši časopisi so že večkrat pisali o koristi lastavk. Naj navedem tu za zgled dva taka episa iz »Slov.« Leta 1930 je pisal »Slov.« 7. junija št. 130 pod naslovom: »Lastavice in mušja gnezda«. V zadnjih letih opažajo po vseh evropskih deželah in tudi v naši državi, kako prihaja poleti vedno manj lastavic. Po vaseh, kjer je prej migotalo lastavic, danes ni videti nobene več. Zato se pa tem bolj množijo mušje zalege in to vkljub različnim strupom, s katerim jih v novem času ljudje zatirajo. Vzročna zveza je jasna: Lastavicam so muhe in mušice vsakdanja hrana in lastavičja družina, ko se izvale mladiči, jih posopravi vsak dan ogromno množino. Če ni lastavic, imajo muhe mir in se kote brez meja... Najbolj pa občuti pomanjkanje lastavic živina po hlevih. Kjer v hlevu gnezdi lastavica, imajo živali mir pred muhami. Pa tudi ljudje se brez lastavice pomoči le težko branijo mušje nadloge. Našim starim je bila lastavica najljubši gost pod streho in so verovali, da prinaša hiši srečo. Prav so imeli!

Letošnji »Slov.« z dne 8. aprila št. 82. pa je pisal: »Življenje lastavk. Naša lastavica prinese hrano mladičem v gnezdo najmanj 20krat v eni uri, to se pravi, da par, ko gnezdi, obično gnezdo 640-krat dnevno. Ako prinese le enega črvička ali gosenco, znese to 640 komadov. Stara dva pojesta na dan 600 muh in komarjev, tako, da je dnevna potrošnja na dan 1840 komadov. Mesečno znese to 55.200, a vse leto, ko tudi mladi sami nabirajo, 160.000 komadov te golazni. Po tej statistiki, kakor pravi švedski list »Allers«, je vas s približno sto parov lastavic, rešena približno 16 milijonov muh, komarjev, črvov in gosencih.

In zakaj je dandanes vedno več muh in komarjev? Odgovor: Ker ni lastavic, ki bi jih uničevale.

J. Šašelj.

Čuden spomenik.

»Poglej, pogledj! Namesto na konju, iaha na ribi. Gotovo je umrl v petek.«

Prva partija

17

Pepek je vrgel čez roko srajco namesto prtiča in podaja debeli kozarec očki Suchanku. »Tako, očka, ti si najstarejši. In lahko si vesel, da si še tu.« Bilo je prvič, da se je kdo spomnil.

Očki Suchanku se trese roka, ko jemlje kozarec. »Ampak kladijo me jezi,« brblja in obiljuje konjak. »Torej na zdravje!« Zvrnil je konjak vase in se odkašljaj. »Marija, ta pa ta!«

Pepek nese kozarec Adamu. »Zdaj pa ti!« Adam je dolgo duhal h kozarcu vrača ga polnega. Na zdravje!« pravi in si briše usta. Stanko ni verjel svojim očem: Adam se je nasmehnil! Res, bila je to samo senca nasmeja, ampak vendar — kakor da to sploh ni Adam.

Zdaj je vzel kozarec tesar, ga privzdignil proti luči in ga zvrnil vase. »Dober je,« je dejal zadovoljno.

»Matula!«
»Jaz ne maram,« godrnja zidar.
»No, tak, Franta, ne bodi kakor kmečka nevesta —«

»Za Andresom... jaz... ne pijem!«
»Ampak nikar nam ne kvari partije, človek!«

Matula jemlje kozarec v zabuhle prste. »Jaz ga bom ubil,« godrnja, »jaz ga bom ubil.«

»To opravi z njim drugje, tukaj pa miruj!« Zidar Matula se je pokoril in zvrnil kozarec v grlo. »Daj mi šel,« je zagrgal in si z dlanjo obrisal usta.

»Zdaj pa jaz!« In Pepek je široko razkorajeno zvrnil konjak v grlo in zarežetal: »Zdaj pa ti, Stanko!«

Stanko ni konjaka še nikoli pil; najprej ga je obložilo, potem pa izpil cel kozarec, kakor drugi. Mežiknil je. Zaleto se mu je. Nakrat je bil pijan in strašno srečen; oči so mu plavale v solzah, umivalnica se je vrtela okrog njega. Ni vedel, kaj bi počel od samega navdušenja. Postavil se je pred Martineka in se čudil, kako se z njim gugajo tla. »Martinek, jaz te imam rad,« je rekel toplo in iskreno.

Mladi orjak se je veselo zasmeljal. »No, torej vidiš!«

»In na Pepka sploh nisem hud,« je naglo trdil Stanko. »Sploh ne. Pepek — Pepek je prisegel, da jim bo pomagal. Pepek je fant od fare, imam ga rad. In gospod Hansen — prijatelj, ta je kakor bog. Kajne, da je kakor bog?«

»No,« je resno pritrdil tesar. »Kaj pa Hans!«

»Veš, gospod Hansen — temu pravim jaz junak. Prvi je bil tam in zadnji je odšel —. Tesar, jaz bi se takoj spet odpeljal tja. Jaz sem jih slišal, kako so trkali — Martinek, kajne, da jim bomo pomagali?«

»Seveda,« je dejal tesar. »In meni pravijo Jenda. Pojdi se umivati!«

Stanko kar piska pod pršo in samo površno vleče roke po svoji mršavi nagoti. Pred Martinkom ga ni več sram. Ne, pred Martinkom ne. »Samo da bi nam jih tisti drugi ne rešili!« šklepeče z zobmi. »Prijatelj, to mora biti nekaj — ko jih izvlečejo ven — kaj misliš, ali je Andres junak?«

Martinek puha pod curkom vode in si drgne hrbet. »Kaj praviš?«

»Ali je Andres fant, kakor se spodobi?«

Tesar premišlja lep in močan konjak soha v vodometu. »Je,« pravi slednjič. »Na delo se razume. In nekdo mora ukazovati!« je končal nekako po ovinku.

»In ko tako povsod leze — misliš, da je to pogum?«

»On dela zavaljo reda,« pojasnjuje resno Martinek. »Mora vse izmeriti in zapisati in napraviti o tem poročilo, veš? Strašno rad dela poročila; zlezel bi, če treba v ogenj —«

»Name se je zmeraj usajal,« je tožil Stanko. »Češ da moram zlagati kamenje lepo na kopico, premore posebej. — Čemu, te prosim,«

»Vse zavaljo reda. Potem izmeri in zapiše v notes: vozač ta in ta, toliko in toliko kubi-kov premore in —«

»Vse mora poročati?«

»Morda ne, ampak Andres dela rad. Veš, jaz rad opraviš kos dela, on pa spet rad izmeri. Jaz bi ne meril; jaz čutim mero v rokah: opraviš sem zadosti dela, pa je. Mladi orjak si briše z brisačo vzboklo oprsje in zadovoljno, globoko diha. »Toda Andresu ni dela nikoli zadosti, ker hodi okrog s tistim svojim metrom — potem pa se ujeđa, zakaj ni tega več. He, delati in meriti, to je dvoje. — Jaz bi tudi hotel biti revirni ali janski paznik. — Prijatelj, on bi zategadelj zlezel tudi v pekel.«

Tesar se je zasmeljal. »Saj tam spodaj, kajne, Stanko, tam je bilo peklensko čudno!«

»Misliš, da je... da je bilo tam tako strašno nevarno?«

»No, pa še kako!« je mirno rekel tesar.

»To boš še videl. Hans, Andres, Adam — vsi nekaj čakajo, vidi se na njih.«

»Kaj čakajo?«

»J, jaz ne vem,« je rekel Martinek in si brisal rdeči obraz. »Jaz sem tesar. Wagenbauer je spreten človek. — Pa kaj, za zdaj je že za nami, kajne.«

Stanko se nekako vrti glava, morda je to zaradi prše. »Jenda,« govori kakor v zamak-njenju, »jaz bi za tiste tri rad nekaj storil.«

Nekaj... velikega, veš? Da bi sam čutil, da je tisto pravilno, kar mora človek storiti... kadar gre za življenje. V meni je nekaj kakor huda želja. — Kaj misliš, kaj naj storim?«

Martinek ga razume in kima. »Potem moraš lepo zlagati kamenje na kopico, veš?«

XII.

Partija krevsa počasi proti kontrolnici, da bo oddala številke. Noč je že, deveta je že odbila; na Kristini je tiho in črno, le tu in tam zabri lučka, strojnica sveti z visokimi okni. Na obzoru se pobjiskava, noč je temna. Pri oknu stoji v pozoru paznik Andres in govori z gospodom Hansenom.

Pepek se je ustavil, obšla ga je imenitna misel. »Fantje, pojdemo še v krčmo! Morda k Malkovim.«

»Pa zakaj?«

»No, ker smo enkrat skupaj vsa partija. — To je treba proslaviti.«

»Da se ti če,« pravi zaspano tesar. »Jaz imam doma večerjo — in rad spim, prijatelj.«

»Pa pridi šele po večerji,« je popuščal veliko-dušno Pepek. »Matula pojde, Stanko in očka tudi —«

»Kaj?« je vprašal Suchanek, ki ni prav razumel.

»V krčmo, naša partija.«

»O, to pa že, to,« je soglašal očka. »Kot partija, to pa že.«

Od okna kontrolorja je stopil paznik Andres. »Torej jutri,« je rekel odmerjeno, »jutri o petih popoldne... moramo spet nastopiti.«

»No, kajpak,« je rekel tesar Martinek. »Mi pridemo.« In vrgel je svojo številko na okno.

»Torej, plačam!«

»Kako je tam?« je vprašal vratar.

Iz Hrvatske

25.000 hrvaških ujetnikov se vrne v domovino. Kakor poročajo iz Zagreba, se bo še ta mesec vrnilo na Hrvaško 25.000 vojnih ujetnikov, bivših jugoslovanskih vojakov Hrvatov iz nemških ujetništva. Vračali se bodo v skupinah po pet tisoč.

Kratkovalovna radijska postaja v Zemunu. V kratkem bo začela v Zemunu zopet delovati kratkovalovna radijska postaja v Zemunu. Njene oddaje bodo namenjene predvsem hrvaškim izseljencem v Južni Ameriki.

Novi zagrebški proračun. Novi zagrebški proračun za leto 1942 bo predvidoma znašal 250 do 270 milijonov kun.

Sprememba krajevnih imen v nekaterih župah. Notranji minister dr. Artuković je izdal odredbo, s katero je spremenil imena nekaterim krajem v posameznih velikih župah. Po tej odredbi se odslej imenujejo na področju Velike župe Baranja: Gradinsko Karadjordjevo — Tomislavovec, Novo Obiljevo — Zvonimirovec, Njegoševac — Naški Antunovac. Na področju velike župe Posavje: Zelinja Srbska — Zelinja Srednja, Ledenice Katoličko — Ledenice Gornje, Ledenice Turke — Ledenice Donje, Kalenderovci Srbski — Kalenderovci Gornji in Kalenderovci Turki — Kalenderovci Donji. — Na področju velike župe Usora in Soli: Grabska Turška — Grabska Gornja, Grabska Srbska — Grabska Donja, Suhopolje Turško — Suhopolje Gornje, Suhopolje Srbsko — Suhopolje Dolnje. Na področju velike župe Vrhbosna: Zaselak Raskrčje — Križanje.

Spremembe v zagrebški nadškofiji. Zagrebški nadškof prevz. dr. Štepec je zadnje dni izvršil večje spremembe v svoji nadškofiji. Tako je med drugim imenoval dosedanjega nadškofjskega tajnika dr. Franjo Šeper za ravnatelja nadškofjskega semenišča, za nadškofjskega tajnika sta pa imenovana dr. Stjepan Lacković, ki je pred kratkim končal svoje študije v gregorijanskem zavodu v Rimu in Fr. Ljubičević, dosedanjí pomočnik nadškofjskega tajnika. Za odpravnika nadškofjske pisarne je določen Vid Šanjek, dosedanjí kaplan pri sv. Blažu v Zagrebu. V nadškofjsko pisarno je prestavljen tudi dosedanjí profesor v nadškofjskem bogoslovnem semenišču Stjepan Popović. Za duhovnika nadškofjskega semenišča je postavljen dr. Dragotin Nežić, dosedanjí duhovnik Zavoda Sv. Hieronima v Rimu, za novega urednika uradnega lista zagrebške nadškofije »Katoliškega lista«, pa dr. Janko Penič, ki je istočasno razrešen tudi dolžnosti duhovnika v nadškofjskem semenišču.

Podržavljenje imovine židov in židovskih podjetij. S poglavnikovo zakonsko odredbo o podržavljenju imovine židov in židovskih podjetij, objavljeno v »Narodnih novinah«, lahko državno ravnateljstvo za obnovo s svojo odločbo podržavi proti odškodnini ali brez nje imetje vsakega žida

ali židovskega podjetja v državno korist ali v korist ravnateljstva za obnovo. Odločba tega ravnateljstva je takoj pravomočna in proti njej ni pritožbe na redno ali upravno sodišče.

Hrvaški lovci se so organizirali. V Zagrebu je bila ustanovljena Zveza hrvaških lovskih društev. Na ustanovnem obnem zboru je bilo tudi sklenjeno, da bodo ustanovili v Zagrebu lovske muzej.

Nabiralna akcija za bosanske žrtve. Dne 25., 26. in 27. prejšnjega meseca je bila v Zagrebu nabiralna akcija za bosanske žrtve. Ljudje so za razne begunce iz posameznih bosanskih krajev darovali samo v Zagrebu nad 343.000 kun.

Pet velikih stanovanjskih poslopij je pričel zidati v Zagrebu Pokojniški zavod za javne namene.

Graditev moderne ceste, ki bo vezala Zagreb z nemškim Reichom je že pričeta. Od Zagreba do Ptuja bo cesta gotova do prihodnje jeseni. Široka bo 8 m in bo na njej zaposlenih do 10.000 delavcev.

Livadarski tečaj v Zagrebu. Ministrstvo za kmetstvo gospodarstvo je zadnje čase priredilo livadarski tečaj, ki ga je obiskovalo 20 okrajnih agronomov.

Trimesečni strokovni tečaj za učitelje gospodinjstkih šol. Ministrstvo za kmetstvo gospodarstvo je imelo v zadnjem času v Zagrebu trimesečni tečaj za učitelje gospodinjstkih šol. Tečaj je imel namen razširiti dosedanje znanje, ki so si ga pridobile učiteljice gospodinjstkih šol poprej v šoli in pozneje v praksi.

Hrvaške žrtve na vzhodnem bojišču. Nekatere na vzhodnem bojišču je padel hrvaški zrakoplovni nadporočnik Ivan Karner.

Zakonska odredba o odlaganju rubežni. Poglavnik je izdal zakonsko odredbo, po kateri so za tri mesece prepovedane vse rubežni na Hrvaškem.

Novi župan velike župe Vrhbosna, je nastopil službo. Novi župan velike župe Vrhbosna, izmet beg Gavran Kapetanović, bivši poslanec v bivši Jugoslaviji, je te dni nastopil svojo novo službeno mesto.

Imenovanje generala Begića za državnega tajnika. Poglavnik je podpisal odredbo, s katero je imenoval za državnega tajnika v ministrstvu za hrvaško domobranstvo ustaški general Vilko Begić.

Hrvaška je pristopila k mednarodni železniški zvezi. V Zagrebu se je te dni začela konferenca raznih železniških uprav, na kateri sodelujejo tudi italijanske državne železnice z dvema zastopnikoma iz Ljubljane. V članstvo zveze severno-srednjeevropskih in vzhodnih železnic so bile sprejete Hrvaška, Slovaška in Srbija. Službeni jezik zveze bo nemški, dočim je bil prej nemško-francoski. Francija pa je izstopila iz zveze.

FIBRIS za ščetke ter MILAN JAGER
Mehanična predilnica za šime
Uvoz surogatov
PO UGODNI CENI Centrala: Ljubljana Tivolična: Puzina
SV. PETRA CESTA 17 TELEFON 20-45

Dolarske hijene

51

Se nekaj eem trdno prepričana, da ni Ellen Counter zaslužila ničesar. Še z daleka ji ni prišlo na misel, da sem hotela kaj izveči iz nje. V pogovoru je takoj priznala, da je zaposlena v Grillovi družbi in da je celo Grillova osebná tajnika. Ko mi je to priznala, sem pokazala malo več zanimanja in sem po ovinkih povedala, da nekateri krogi, zlasti pa policija, mislijo, da je Jonnes Grill v resnici njegov dvojni Palmer!

»No, in kaj je dejala na to?«

»Prav priučeno se je zasmejala, tako kot se nič hudega slutit človek smeje najbolj posrečeni šali. Ko se je peljala iz službe nazaj, sem zopet govorila z njo. Srečala sem se z njo tako, da nikakor ni mogla zaslužiti, da sem jo prestregla. Brez vsake zadrege mi je pripovedovala najbolj različne dogodivljaje in je končno sam od sebe načela pogovor, ki sem ga sprožila pri prvem srečanju. Zaupala mi je, da je povedala najprej svojemu šefu Grillo vse, kar je zvedela od mene o sumu policije.«

»Za vraga! To pa ni dobro!« vzdikne Rackley.

Maud Uppertown skomigne z rameni. »Če je v resnici Palmer, potem itak že ve, da ga zalezujete. Dejstvo je le, da mu je vse povedala in da se je baje od erca smejal tej čudoviti šali!«

»In kaj mislite vi o vsem tem, Maud?«

Maud Uppertown okleva. »Sama ne vem, gošpod Rackley. Morda je res, da me je spregledala in se zato tako vedla. Toda tega skoraj ne morem verjeti... Ellen Counter je priprosto deklir in gotovo ne zna toliko lagati, da bi lahko potegnila mene za nos!« Zvedavo pogleda Maud Uppertown

Rackleya: »Kakšne pa so druge novice, če ste jih že kaj dobili?«

Stari Rackley se izmika. »Nič gotovega še nisem zvedel! Hvala lepa za trud! Jutri vas bom itak spet videl!« Rackley je s tem odpustil Maud Uppertown, ki takoj nato odide.

Ko ostane Rackley sam, začne hoditi po sobi sem in tja.

Res, neprijetno je to, da doslej ni zvedel še nič gotovega. Vsa druga poročila so ostala prav tako nejasna in nedoločena. Na mizi zazvoni telefon. Rackley dvigne slušalko in zakliče: »Tukaj Rackley! Kaj, ah, tako! Vi ste Smith! No, kaj je novega?« Pazljivo posluša Rackley poročilo. Končno pravi: »Ali mislite, da bo res mogoče pridobiti Meesa za kaj takega!«

»Saj ga ne bo treba pridobiti!« odgovorja Smith na drugi strani. »Mees je vendar stara poštena korenina in ne bo sodeloval pri taki sleparski igri, pa naj bi imel od nje še tako korist. Staremu Charleyu ne bi ničesar zaupal, pa je res!«

Toda Paddy Mees je pošteniak od nog do glave. Zato se nikdar ne bo spustil v tako tvegano igro. Če vi sami obvestite Meesa o vsem tem, potem sem prepričan, da Mees ne bo miroval, dokler ne bo našel trdnih dokazov za, ali proti vaši trditvi... To zanj ne bo težko, saj je vsak dan skupaj z Grillo in živi v njegovi hiši. In če bo Mees sam našel dokaze, da je vaš sum opravičten, potem bo vse zgodbe na mah konec. Mees bo povzročil škandal, ki mu ga ne bo para, o tem ste lahko verjeti!«

Sam Rackley se še ne mara takoj odločiti. »Dobro, dobro, Smith! Malo še potrpite, vas bom že poklical.«

Rackley se vsede na vogal pisalne mize in strmi predse. Dosedanja poročila so pokazala z gotovostjo nekaj: če je ta Jonnes Grill v resnici le Franek Palmer, tedaj tega njegov stric Mees

ni najmanj ne sluti. Rackley premišlja, če bi morda mogel pomeniti razgovor s stricem Meesom za njega samega kako nevarnost. Tehta sem in tja in pride do zaključka, da tak pogovor njemu samemu nikakor ne more škodovati. Če se izteče vse skupaj ugodno, bo Mees skušal najti dokaze. Če jih bo našel, bo napravil škandal. V nasprotnem primeru bo pa kvečjemu poskušal prikriti to sumljivo igro in bo moral postati Palmerjev zaveznik. Če bo dal dobro nadzirati Meesa, potem bo lahko hitro ugotovil, kaj je na stvari in morda se mu bo celo posrečilo, da bo s posredovanjem Meesovim našel manjkajoče dokaze.

Rackley pokliče po telefonu Smitha in mu naroči: »Opazujte Meesa z vso vestnostjo. Niti najmanjše malenkosti ne smete prezreti. Prav posebno pa pazite nanj, ko bo odhajal od razgovora z menoj!«

XXI. poglavje

Stric Paddy se izkaže

Drugi dan dopolne zazvoni v Grillovi pisarni telefon. Nekdo zahteva gospoda Paddyja Meesa na telefon. Ellen Counter je dvignila slušalko in sprejela naročilo. Položila je slušalko na mizo in odhitela iskat strica Paddyja. Palmerja ni v hiši. Končno najde Ellen Counter strica Paddyja v živahnem pogovoru s starim Charleyem. Ko jo zagledata, oba utihneta.

»Gospod Mees, nekdo vas kliče na telefon. Kdo, ne vem!«

Ellen Counter je v zadnjih dneh izgubila rdečico z lic. Nič kaj zdrava ni videti. Noč in dan jo skrbi, kaj se bo zgodilo s Palmerjem. Kljub temu, da neprestano premišlja, kaj bi bilo treba storiti, ne najde ničesar, kar bi moglo rešiti Palmerja. Že večkrat ji je prišlo na misel, da bi se zaupala stricu Paddyju. Toda kadarkoli se je že na pol odločila, da odkrije to skrivnost,

vedno se je na kraju premislila. Stari stric Paddy se ji zdi vse preveč odkritosrčen. Ne more verjeti, da bi ji hotel pomagati v tej tvegani igri. Še posebej pa jo grizejo skrbi zaradi Palmerja samega. Povedal ji je namreč, kako se je srečal z borznim mešetarjem Pullmanom. Njegovo ime je zvedel sicer šele kasneje. Ellen pa mu je povedala, da se ji je približala Maud Uppertown. Pravilno je sklepala, da jo je poslal najbrž stari Rackley zato, da bi kaj izvelela iz nje. Spočetka Ellen sama ni prav nič dvomila o iskalnosti Maud Uppertown. Ko pa je začela iskrenost pogovor na Grillovo družbo, je postala nezaupna. Lice Maud Uppertown se ji je zdelo znano. Ko je prišla v pisarno, je začela pregledovati časopise. Našla je sliko iz kluba »Washington« in spoznala Maud Uppertown. To odkritje je takoj povedala Palmerju. Dal ji je prav in ko se je drugič srečala z Maud Uppertown, je govorila le tako, kakor se je vnaprej od podrobnosti odločila.

Ko pride stric Paddy k telefonu, sedi Ellen za svojo pisalno mizo in se dela, kakor da bi imela veliko opravka. V resnici pa prisluškuje z bojaznijo v srcu besedam, ki jih govori stric Paddy v telefon.

»Da, da, tukaj Paddy Mees!« pravi stric Paddy nejevoljno, ker mu najbrž na nasprotni strani nečesto verjeti, da je res prišel. »Kdo pa je tam? Kako? Kinley? Ne poznam, mi je prav žal... Kaj pa prav za prav hočete?« Napeto posluša stric Paddy, kaj mu neznane govori. Videti je, da postaja vedno bolj začuden. »Gotovo, meni je vseeno, lahko... Torej od treh popoldne, gospod Kinley! Da, da, bom že prišel!«

Stric Paddy hoče takoj oditi iz sobe. Sicer ga večkrat mika, da bi malo poklepetal z Ellen Counter. Toda sedaj je jezen tako na nečaka, kakor tudi na Ellen. To, kar se plete med njima, mu ni všeč in mu ne bo nikdar!